

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

2 Kasım 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ahmet İyimaya'nın İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'ya yeni görevinde başarılar dilediğine, Komisyona yeni üye seçilen Bursa Milletvekili Kadir Koçdemir'e hayırlı olsun dileğinde bulunduğuna, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

2.- Bitlis Milletvekili Mizgin Irgat'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

3.- Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

4.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

5.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

*1.- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Tasarısı (1/775)*

V.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

*1.- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Tasarısı'nın (1/775) alt komisyona sevk edilmesi*

ADALET KOMİSYONU

1'inci Toplantı

2 Kasım 2016 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 11.09'ta açıldı.

Komisyon Başkanı Ahmet İyimaya, İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'ya yeni görevinde başarılar dilediğine, Komisyona yeni üye seçilen Bursa Milletvekili Kadir Koçdemir'e hayırlı olsun dileğinde bulunduğuna, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin,

İstanbul Milletvekili Celal Adan,

Bitlis Milletvekili Mizgin Irgat,

Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan,

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç,

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ,

15 Temmuz darbe girişimine;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/775) tümü üzerinde görüşmeler yapılarak alt komisyona sevk edilmesi kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.06'da toplantıya son verildi.

2 Kasım 2016 Çarşamba**BİRİNCİ OTURUM****Açılma Saati: 11.09****BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)****BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)****SÖZCÜ: Serap YAŞAR (İstanbul)****KÂTİP: Adnan BOYNUKARA (Adıyaman)**

BAŞKAN - Komisyonumun çok değerli üyelerini, cumhuriyet Hükûmetinin genç Bakanını ve katılımcıları selamlayarak 15 Temmuz felaketini izleyen ilk toplantıyı açıyorum.

Çoğunluğumuz vardır. Başarılı çalışmalar diliyorum.

Komisyonumuza iç hukukumuz gereği çağrılı olan isimleri sizlerle paylaşıyorum.

Buyurun.

(Katılımcıların ismi okundu)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ahmet İyimaya'nın İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'ya yeni görevinde başarılar dilediğine, Komisyona yeni üye seçilen Bursa Milletvekili Kadir Koçdemir'e hayırlı olsun dileğinde bulunduğuna, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Çok değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun çok değerli üyesi İsmail Faruk Aksu Bey Komisyonumuzdan başka bir komisyona görevlendirilmiştir. Yeni görevinde başarılar diliyorum. Tecrübelerinden çok yararlandık; Komisyon adına, geçmiş çalışmaları sebebiyle teşekkürler ediyorum.

Yine, Komisyonumuza, Milliyetçi Hareket Partimizi temsilen, sadece siyaset değil bilim adamı Değerli Kadir Koçdemir iştirak etmişlerdir, temsil edeceklerdir. Hayırlı olsun. Kendilerinden yararlanacağız.

Çok değerli arkadaşlar, bugün, tabii, gündemimiz Ceza Muhakemesi ve diğer kanunlardaki değişiklikler, tek gündem ama bugün dünden önce Türkiye büyük bir acı, ağır bir travma yaşadı. Ben bu gibi zamanlara, bu gibi kriz zamanlarına “beka zamanı”, “beka tehdidi zamanı” diyorum.

Tabii, yasama organı sadece Genel Kuruldan veya partilerden teşekkül etmiyor. Yasama organının yine ana unsurlarından birisi, hatta bana göre birincisi ama sıra düzenine göre de ikincisi Adalet Komisyonudur. Adalet Komisyonu partilerden teşekkül etmektedir. Partilerin, Adalet Komisyonunun sicilleri, ayrıca iç hukukumuzla göre Parlamentonun korunması gereken belgeleri olup geleceğe tamamen vesika olarak, veri olarak aktarılmaktadır.

Adalet Komisyonunda partilerin tercih edecekleri birer isimle de her partinin görüşünün millî tutanağa geçmesinin bir millî hassasiyet gereği olduğunu düşünüyorum ve ben bu konuda, yani 15 Temmuz konusunda -sonrası, öncesi bahsi değildir ama- 15 Temmuz travması konusunda beşer dakika içerisinde ifade edilecek bir konuşma, her partiden bir arkadaş... Bakanımız ister bu sıra düzeni içerisinde söz alırsın veya zaten tasarıyı Komisyonla paylaşırken düşüncelerini bildirir, tamamen kendi tercihi.

Şu anda ben Komisyon Başkanı olarak düşüncelerimi sizlerle kısaca paylaşacağım, ondan sonra, büyüğe doğru, sıra düzeni içerisinde partili arkadaşlarıma söz vereceğim.

Komisyonumuzun saygın üyelerini, Değerli Bakanımızı ve sayın katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz darbe ve işgal girişimiyle ilgili düşüncelerimi bu dönem çalışmalarının ilk toplantısında sizlerle ve tarihle paylaşıyorum.

15 Temmuz, Sevr sayıklamasından kurtulamayan ikiyüzlü Batı'nın suçüstü hâlidir.

15 Temmuz, yedi düvele diz çöktüren Çanakkale ve Kurtuluş ruhunun ansızın dirilmesidir.

15 Temmuz, darbe ve işgal çapulcularının, bütün renk ve farklarıyla bir olmuş aziz millet tarafından meydanlarda boğulmasıdır.

15 Temmuz, içimizdeki hainlerin milli irade ateşinde kavrulmasıdır.

15 Temmuz, şehitler, gaziler ve demokrasi günüdür. Bin nice destanın kanla yazılmasıdır.

15 Temmuz, büyük arınmadır. Pişmanlık ve kopuş fırsatıdır. Geleceği inşa buyruğudur.

15 Temmuz, ilahî yardımın ve gayretullahın vatanımıza tecelli ettiği bir kutsal zamandır.

15 Temmuz, Yüce Yaradan'ı ve Peygamberimiz'i istismar ederek insanları aldatan FETÖ'nün cümle âleme teşhir ve rezil edildiği vaktimuacceldir.

15 Temmuz, Cumhurbaşkanımızın dünyayı kıskandıran tarih ve zafer sicilidir.

15 Temmuz, varoluş tehlikesi karşısında partilerimizi ve değerli liderlerimizi birleştiren gerçek bir millî emsaldir. Gurur duyacağımız ve uygarlık tarihine kazandırdığımız küresel demokrasi içtihadıdır.

Şunu da bir hakkaniyet gereği ifadeye mecburum ki tarih, devletin yarım asırlık kıdemli gafletini; siyasetin halkalı, kadim ve konjonktüre bağımlı mahmurluğunu elbette ki yazacaktır. Yine tarih, 15 Temmuz şokunda siyaset ve millî iradedeki idrak patlamasını ve birlik ruhunu da kaydedecektir.

Aynı hakkaniyet içinde belirtelim ki hukuk tefekkürü, paralel yargı cenderesinde oluşturulmuş kurmaca kararlar ve hatta kimi idari tasarruflar konusunda denetim mercilerince -yargılamanın yenilenmesi değil- yeniden inceleme yapılmasını mümkün kılacak bir hukuk mekanizmasının ihdasını emretmektedir. Siyaset kurumu ve yüksek Adalet Komisyonu bu canlı ve acil sorunu değerlendirmek zorundadır. Adalet ve hukuk, şaibeden ve kirden temizlenmelidir. Hiçbir hak zulme tutsak düşürülemez.

Unutulmamalıdır ki türüne insanlık tarihinde rastlanmayan bu menhus urun tasfiyesi ve müeyyidelendirilmesi sürecinde adil yargılanma hakkına riayet, en az bu onurlu ve cesur mücadele kadar önemlidir. Adil yargılanma hakkı, hukukun vicdanı ve bekanın deruni gıdasıdır.

Akıl, bilim ve hakkaniyetin çözemeyeceği sorun yoktur, yeter ki ortaya irade koyabilelim.

Komisyonumuza başarılı ve verimli çalışmalar diliyorum. Saygılarımı sunuyorum. Allah yardımcımız olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

MHP'li arkadaşımız, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

CELAL ADAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuzda felaketimizi projelendirdiler. 15 Temmuzda son nefesi vermemizi gözlediler. Fetullahçı terör örgütü milletimizin helali olan savaş uçaklarıyla saldırdı. İstanbul 16 Mart 1920'de işgale uğramıştı. Biliniz ki

15 Temmuz yeni bir istila denemesi, yeni bir kıyım ve yıkım hamlesiydi. Milletin silahını yine millete çevirdiler. Milletin imkânlarını kullanarak yine millete öldürücü darbe vurmak istediler. 15 Temmuz'da Türkiye Büyük Millet Meclisi, Emniyet, İstihbarat, Genelkurmay, sivil ve masum vatandaşlarımıza yönelik çok ağır silahlarla bir kalkışmaya öncülük yaptılar.

Yüz bir yıl önce Çanakkale kıyılarına gelip üzerimize ateş saçanlar aynı karanlık yolun yolcusuydular. Bunlar Müslüman Türk'ün canıyla beslenen, hayat ve varlık haklarını çiğnemekle görevlendirilen, yaratılmışların en aşağısı, en alçağıydılar ama unuttukları, ihmal ettikleri, Türk milletinin asaleti ve gücüydü. 15 Temmuzda tankın önüne millî vicdan dikildi. 15 Temmuzda mütecaviz ve melun girişime millet “Dur.” dedi. Demokrasinin namusunu, cumhuriyetin şeref ve kazanımları için millet “Dur.” dedi, millî siper aldı.

Helal süt içmiş hangi vatan evladı, 15 Temmuz akşamındaki böyle bir tablo karşısında suskun kalabilirdi? Kim milletimizi biçilmek istenen bu kefeni “kader” diye kabul edebilirdi? Millet evlatları, yeri geldi, kurşunların üzerinde tıpkı gül bahçesine gidercesine yürüdü. Milletimiz ateşe, kine, nifaka kafa tuttu, ihanete bu aziz vatani dar etti.

Ayrımız, gayrımız yok. Müstereklerimiz farklılıklarımızdan daha çoktur. Ecdadımızın hayır duaları, şehitlerimizin hatıra ve vasiyetleri hepimizin namusuna emanettir. Birliğimizi kıskançlıkla, kararlı bir şekilde korumalıyız. Kutuplaşmaları, cepheleşmeleri bıçak gibi kesmeliyiz. Şehitlerimizin ruhları, şehit analarının gözyaşları, yetimlerin yürek yaraları, nesillerin gelecek ümitleri bizimledir, yanımızdadır ve aramızdadır.

Milletimiz darbe heveslerini teröristlerin kursaklarında bıraktı. Devlete ve millete meydan okuyan çürümüşleri elinin tersiyle itti. Bu nedenle, 15 Temmuz bir milat, bir dönüm noktasıdır.

Nereli olursak olalım, ister güneyden, ister kuzeyden, ister doğudan, ister batıdan, kim olursak olalım, ülkemin neresinde doğmuş olursak doğalım, kökümüz, kökenimiz, mezhebimiz ne olursa olsun “vatanım, bayrağım, milletim, demokrasim, şehitlerim, kardeşlerim ve mukaddesatım” dedikten sonra hepimiz biriz, beraberiz. Bu ruh devam ettiği müddetçe hiçbir hain bize yaşayamayacaktır. Millî birlik ve kardeşliğimiz sağlam kaldığı, hatta sürekli tahkim edildiği sürece hiçbir çıldırmış, hiçbir hayâsız ve vicdansız Türkiye'ye saldırmayı aklından bile geçiremeyecektir.

Yeni bir sayfa açalım. Millî bir uzlaşmayla, hukukun üstünlüğünü gözeterek, insan hak ve özgürlüklerini muhafaza ederek geleceğin yol haritasını çizmek mecburiyetindeyiz. Türkiye'nin tarihsel haklarını lekelemeye cüret edenleri şaşkına çevirmeliyiz.

Bu arada, Türk askeri topyekûn darbeci veya suçlu görülmemelidir. Ordu-millet dayanışması canlandırılmalı, Mehmetçik gözden ve gönülden çıkarılmamalıdır.

Bu sisli ve tereddütlü ortamda, mazlum vatandaşlarımız ve kamu görevlileri mağdur edilmemelidir. Suçsuzu suçludan ayıracak adalet şuuru eksiksiz ve faal olmalıdır.

Başarmaktan başka çaremiz yoktur. Bağımsız yaşamaktan başka seçeneğimiz yoktur. Devleti kanser gibi sararak yok oluşumuzu projelendiren FETÖ ve efendilerini tasfiye ve telin etmekten başka yol bulunmamaktadır. Tuzaklarla dolu engelleri aklımızla, ferasetimizle, faziletle bereketlenmiş kalplerimizle birer birer aşip mutlaka Türkiye'yi sonsuzluğun ufuk çizgisine taşıyacağız.

Ya devlet ihanetin başını koparacak, ya da millî birliğimiz bozulacaktır. Terörizmle mücadeleli kazanmaktan başka alternatifimiz artık kalmamıştır. Aksi hâlde, iflas yakın ve muhtemeldir. PKK, kanlı ikizi FETÖ'nün açığını kapatmak, diğer hısım ve akraba terör örgütlerinin hedeflerini gerçekleştirmek için bomba patlatmayı, kurşun atmayı şerefsizce sürdürmektedir. Daha yeni, Hakkari Çukurca Hisar Dağı bölgesinde, teröristlerle çıkan çatışmada 3 evladımızı şehit düşürdüler, yaralılarımız var.

Dikkatinizi çekmek isterim ki, Türk milleti her hafta kahramanlarını ağıtlarla son yolcuklarına uğurlamaktadır. Bu ne acıdır, bu nasıl bir kara dönemdir? Çözüm demokrasidedir, çare Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesinde saklıdır. Biz bu iradeye saygılı ve bağlıyız. Milletimizin tercihlerine de her şart altında sadıgız.

Milliyetçi Hareket Partisi demokratik meşruiyetin içinde kalarak her sorunun makul bir sonuca ulaştırılacağına içtenlikle inanmaktadır. Ne istiyorsak Türkiye'nin lehinedir. Amacımız, milletimizin istikrar, huzur ve refahına hizmettir. Beklentimiz ve ümidimiz partimizin yeni anayasa hazırlığı kapsamında yaptığı sağduyulu, ahlaklı, samimi ve dürüst çağrılarının cevap bulması, Türkiye'nin bir sorunundan, bir kamburundan daha kısa sürede kurtulmasıdır.

Bu düşüncelerle sözlerime son verirken, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Değerli Kardeşim.

Evet, HDP Sözcüsü, buyursunlar efendim.

2.- Bitlis Milletvekili Mizgin İrgat'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

MİZGİN İRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, aslında 15 Temmuzla ilgili konuşacak çok şey var. Belki birçok kürsüden partimizin sözcüleri, Genel Başkanımız ve her birimiz aslında bunu çokça dile getirdik ama bence tartışılması gereken, konuşulması gereken şey, evet, darbeyi protesto etmek, her türlü darbeyi ama 15 Temmuzdan sonra Türkiye’de yaşananları konuşmamız gerekiyor. Yani 15 Temmuz tarihinden itibaren bugüne kadar yaşadıklarımız, “darbeyle mücadele” adı altında Türkiye kamuoyunun yaşadıkları bence çok daha önemli bir konu ve bizim aslında bunları ve “Bu süreci nasıl farklı bir yöne çekeriz?”i tartışmamız gerekiyor. Evet, 15 Temmuz gecesi yaşananlar, Meclis binasına kadar taşınan olaylar kabul edilir değildir ve biz de bunu defalarca kez kabul etmediğimizi, her türlü darbeye ama her türlü darbeye karşı olduğumuzu dile getirdik, burada da dile getiriyoruz. Ama o darbe sürecini hazırlayan koşullar, o darbe sürecini hazırlayan Türkiye siyaseti bence en çok tartışılması gereken konu olmalıdır. Yani uzun süre Türkiye siyaset sahnesinde birlikte yürütölen bir süreçten sonra girilen bir çatışma süreci ve ardından yaşanan 15 Temmuz darbe girişiminden sonra bence Türkiye siyasi tarihinin kendisini bir kez daha gözden geçirmesi gerekiyor. Özellikle Hükümetin, muhalefetin ve Türkiye’de yaşayan herkesin bunu çok iyi okuması gerekiyor.

“Darbeyle mücadele” adı altında on binlerce insanımız, memurumuz şu anda işten atılmış durumda. Cezaevlerinde şu anda yüzlerce ihlal söz konusu. Bana ulaşan biri: Semih Elitaş Manisa F Tipinde işkence gördüğünü söyleyip bize ulaşmıştır. Daha önce İzmir ilinde avukatlık yaptığımı bilen bir arkadaş, bir gazeteci bana ulaşmıştır ve kendisinin cezaevinde yaşadıklarını anlatmıştır. Hakeza, belediyelere atanan kayyumlar... Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi... Gültan Hanım -hepinizin bildiği- Anayasa, Darbe Komisyonlarının kendisini bir gün önce dinlediği ve kendisini demokrasiye adayan bir belediye başkanımız, şu anda tutuklu; sadece tutuklu değil, bulunduğu şehirden de sürgün, Kandıra F Tipi Cezaevinde tutuklu. Dolayısıyla, biz “darbelerle mücadele” adı altında yaşanan hukuksuzlukların da bir darbe olduğunu düşünüyoruz. Yaşananlar darbeyle mücadele değildir, yeni bir darbedir. Muhalif olan, Hükümete yakın durmayan her kesimin, gazetecilik faaliyetinden tutun da tüm faaliyetlere kadar muhalif olan herkesin susturulmaya çalışıldığı bir süreçten bahsediyoruz, yani temel hak ve özgürlükler kriterinin son derece azaltıldığı, müdahalenin sonuna kadar kullanıldığı bir süreçten bahsediyoruz. Dolayısıyla, geç değil, bizler darbelerle mücadele ederken temel hak ve özgürlükleri kısıtlamadan Türkiye’nin acil, ivedi olan sorunlarını çözebiliriz bu çatı altında diye düşünüyoruz. Ama her şeyden

önce temel hak ve özgürlükleri önümüze hedef koyup yapılan sistematik polis devleti rejimine doğru giden, diktatöryal rejime doğru giden Türkiye sistemine bir an önce müdahale etmekten geçer diye düşünüyorum.

Darbelerle mücadele bugüne kadar tam anlamıyla yapılmadı. Türkiye defalarca kez darbelerden geçti. En son 15 Temmuzda yaşadıklarımız, tüm bunlara baktığımızda aslında bizim sorunlarımızla çok da doğru mücadele etmediğimizi, bir yerlerde birilerini beslediğimizi görmemiz gerekiyor.

Daha önce de dile getirildi, Türkiye’de bir darbe olasılığı birçok kez dile getirildi aslında, önemli kişiler, siyasetçiler, hatta İmralı’dan Sayın Öcalan dile getirdi, “Türkiye bir darbe sürecine doğru gidiyor. Dolayısıyla, bu darbe krizinin önlenmesi için acilen Hükûmete çağrı...” şeklinde bir değerlendirmesi de olmuştu. Biz de HDP olarak darbelerle mücadelenin bu şekilde olamayacağını düşünüyoruz. Her türlü darbeye karşı demokratik mücadelenin yürütülmesi gerektiğini dile getiriyor, selamlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partili sözcümüz, buyurun.

Ömer Bey buyurun.

3.- Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan’ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; gerçekten 15 Temmuz Türk demokrasisi için çok önemli bir tarih, önemli bir dönemeç. Yıllardan bu yana “Bu ülkede artık darbe dönemi kapanmıştır.” diye genel bir kanı vardı ama darbe döneminin kapanmadığını çok acı bir şekilde 15 Temmuz akşamı gördük. Yüzlerce insanımız hayatını kaybetti, binlerce insanımız yaralandı. Her şeyden önce bu, Türk demokrasisine, Türk parlamenter sistemine yapılmış önemli bir saldırıdır. Bunu öncelikle bu noktada değerlendirmek gerekiyor. Bu, Türkiye’de demokratik bir ortamda yaşamak arzusunu dile getiren herkese yapılmış bir saldırıdır, bakış açımız böyle olmalı. Tabii ki, kuşku yok ki siyaseten herkes kendine göre değişik değerlendirme yapabilir. 15 Temmuzun Türkiye içinde nasıl görüldüğü ya da dışarıdan nasıl görüldüğüne dair farklı yaklaşımlar da söz konusudur. Benim de kişisel olarak başka bir yaklaşımım var, bir değerlendirmem var ama partimin genel görüşleri çerçevesinde bir değerlendirme yapacağım burada.

Bir: Evet Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılmış bir saldırı vardır. Türkiye’deki hani tabiri caizse millî iradeye yönelik bir saldırıdır ve hani olmaz denen darbenin olabileceği gösterilmiştir hem de acı bir şekilde gösterilmiştir. Bu yapı emperyalizmin önemli bir taşeron yapısıdır aslında, bunu böyle bilelim. Yıllardan bu yana dünyanın dört tarafında varlığını sürdürmektedir. Her şeyden öte bunu bir şirket gibi de görmek lazımdır. Milyarlara hükmeden bir şirkettir aslında ve şunu değerlendirmek lazım: Bu noktaya nasıl gelmiştir? Evet, hamasetin yeri vardır; evet, o günü destanlaştırmak mümkündür. Ben tankların önüne yatan insanların o çabasını küçümseme anlamında söylemiyorum, onlar takdire şayan insanlardır ama şöyle bir gerçekle yüz yüzeyiz. Maddi bir gerçeklik de gözümüzün önündedir. Bir dinci yapılanma vardır karşımızda. Yani dindar demiyorum, dinci bir yapılanma, dini kullanan bir yapılanma, dini ekonomiye alet eden bir yapılanma. Sürekli büyüyen, devasa şirketlere sahip olan, parasıyla etkinlikler düzenleyebilen, lobiler oluşturabilen ve geçtiğimiz günlerde beraberce yurt dışı gezimizde de şunu gözlemledik: Yeni bir diaspora oluşturan bir güç. Yani yurt dışında önemli güç. Şunu gözden ırak tutmayalım: Dinci bir yapılanmanın hani “Ya, işte, halim selim bir insan, bunlardan da tehlike mi gelir.” denen bir yapılanmanın başımıza neler açabileceğini gördük, acı bir şekilde.

İkincisi: Sos bir yapılanmanın yani “Ya, bunlar dindar insanlar ama çok mülayim insanlar, sevecen

insanlar, kibar insanlar.” O insanların öyle olmadıklarını da bariz bir şekilde gördük. Şunu görmeliyiz: Dini siyasete alet etmemeliyiz. Dini devlet işlerine karıştırmamalıyız. En önemli şeylerden bir tanesi budur. Laiklik her zamandan öte gözden Irak tutmamamız gereken bir gerçekliktir.

Öte yandan, kuşkusuz ki bu olaydan sonra çok sayıda gözaltılar, tutuklamalar, işten el çektirmeler yaşanmıştır. O işin tozu dumanı içerisinde yapılan bazı şeylerde mağduriyetler oluşabileceğini de kabul ederek söylüyorum ki: Bundan sonra daha özenli davranmakta fayda vardır. İnsanların hak ihlallerini gözetmekte fayda vardır, daha titiz olacağız. Bu temel hak ve özgürlükleri koruma noktasında daha titiz olacağız. İkincisi: İşin insani boyutunu da gözden Irak tutmayalım. Bakın, eli silah tutan binlerce polisi, binlerce askeri siz işten el çektirip, sosyal güvencelerini elinden alıp bir kenarda tutmaya kalkarsanız ve dersiniz ki: “Ya nasıl olsa cemaat onları besler, onların zaten devasa bir ekonomik güçleri vardır” dersiniz büyük bir yanlışla düşmüş olursunuz. Çünkü bu silahlı güç bir süre sonra ekmeğini kazanabilmek için mafyalaşır. Bu konuda özellikle uyarı yapmak istiyorum. Yapmamız gereken bu cemaatin ana ya da bu FETÖ örgütünün ana eksininde olmayan, kazanılabilecek bu topluma yeniden entegre edilebilecek insanlar üzerinde hemen rehabilitasyon işlemlerine başlanmasıdır. Eğer biz bunları yapmazsak yeni bir belayı karşımızda bulabiliriz ve son sözüm şu: Evet, Türkiye çok büyük bir beladan kurtulmuştur ama buna yaslanılarak Türkiye’de demokrasiyi, temel hak ve özgürlükleri böyle görmezden gelen yaklaşımlardan da vazgeçilmelidir.

Kanun hükmündeki kararnamele, olağanüstü hâlin ilan ediliş nedenine dayalı olmalıdır. Kanun hükmünde kararnamele, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki tartışmalara ya da kamuoyunun bilgilendirilmesine yer vermeden böyle bir hokus pokuzla çıkarılan düzenlemeler hâline dönüşmemelidir çünkü burada yapılacak tahribatın acısını yıllar sonra bu ülke tekrar çekecektir.

Sonuç, demokrasi, temel hak ve özgürlükler bizim en büyük silahımızdır. Darbeleri önleyecek en büyük silah bu ve bütünlüğümüz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi, Yılmaz Tunç, buyurun.

4.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyelerimiz; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemiz, tarihinin en karanlık gecelerinden, en vahim hadiselerinden birini yaşamıştır. 15 Temmuz akşamı Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki FETÖ terör örgütüne bağlı bir cunta milletimize, milli iradeye, aynı zamanda Cumhurbaşkanımıza, Türkiye Cumhuriyeti’nin meşru Hükûmetine karşı kanlı bir darbe girişiminde bulunmuştur. Hain ve alçak saldırılarda 246 vatandaşımız şehit olmuş, 2.195 vatandaşımız ise yaralanmıştır. Yaşanan hadise aslında bir darbe girişiminden öte ülkemizi işgal girişimidir, vatanımızı bölme, parçalama girişimidir, hukuki ifadesiyle vatana ve millete ihanettir.

Bu hunhar darbe teşebbüsüyle ihanetçi şebeke, ülkemizin tüm kurumlarını, kazanımlarını ve değerlerini hedef almıştır. Millete duydukları düşmanca hislerin açık bir göstergesi olarak, milli iradenin sembolleri olan Cumhurbaşkanlığı Külliyesi hedef alınmış ve Gazi Meclisimiz tarihinde ilk defa bu alçak çete tarafından savaş uçaklarıyla bombalanmıştır.

Aziz milletimiz varlığına, istiklaline ve istikbaline kasteden bu darbe girişimine karşı ilk andan itibaren kendisine yakışan tavrı ortaya koymuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ile Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım tarafından yapılan çağrılara uyan milletimiz sokaklara çıkarak,

tanklara, savaş uçaklarına ve helikopterlere göğsünü siper etmiş ve bu hain kalkışmayı akamete uğratmıştır.

15 Temmuz bir demokrasi zaferidir. Bu zafer, herhangi bir kesimin veya partinin değil, tüm milletindir, hepimizindir. İktidarı ve muhalefetiyle siyasi partilerimizin hain darbecilere karşı birlik içinde olması, ülkemiz siyasetinin ulaştığı demokratik olgunluk düzeyini tüm dünyaya göstermiştir. Tüm partilere mensup milletvekilleri Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplanarak bombaların altında millî iradeye sahip çıkmışlardır. Yaşanan bu tecrübe, gelecek nesillere bırakacağımız son derece anlamlı bir siyasi kazanım ve miras olacaktır. Darbeci çete hiç beklemediği bu millî tavır karşısında ezilmiş ve zelim bir şekilde teslim olmak zorunda kalmıştır. Darbeciler süratle adalete teslim edilmiş, adli makamlarca çok sayıda tutuklama kararı verilmiştir. Yaşananlar darbeyi engellediği gibi, bundan sonra böyle haince eylemlere girişme gafleti gösterebileceklerle de büyük bir ders olmuştur.

Hükümetimiz, devlet içinde yuvalanmış FETÖ/PDY'ye karşı büyük ve kararlı bir temizlik operasyonu başlatmış ve devam etmektedir. Yaşanan ihaneti planlayanlar, icra edenler, şu veya bu şekilde katkı ve destek verenler, hukuk devleti içinde adil bir yargılama sürecinde hesap vereceklerdir.

Demokrasimizin korunması, halkımızın huzur ve güvenliğinin süratle sağlanması için olağanüstü hâl ilan edilmiş, FETÖ ve diğer terör örgütleriyle etkin bir mücadelenin hukuk içinde verilmesi için OHAL süresinin uzatılmasına ihtiyaç duyulmuş ve Meclisimiz bu kararları onaylamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde ve Birleşmiş Milletler Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi'nde yer alan olağanüstü hâl mekanizmasıyla mevcut tehdidin tümüyle bertaraf edilmesi hedeflenmektedir.

OHAL çerçevesinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle bir daha benzer ihanetler yaşanmaması için gerekli adımların atılmasına hizmet edecek tedbirler alınmakta, kanun hükmünde kararnameler Anayasa gereği Meclisimizin de onayına ivedilikle sunulmaktadır.

İktidarı ve muhalefetiyle hep birlikte darbeye karşı nasıl birlikte durduysak bundan sonra da ülkemizin bu tür karanlık geceler yaşamaması, çocuklarımızın daha demokratik, daha müreffeh bir ülkede yaşamalarını sağlamak için darbe tehdidini ortadan kaldıracak yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesine hep birlikte destek olmalıyız. Demokrasimizi, cumhuriyetimizi, hukuk devleti ilkesini güçlendirecek başta Anayasa olmak üzere hukuki düzenlemelerimizi gerçekleştirmek zorundayız.

Bu vesileyle, ülkemizi bu büyük badireden koruyan, geleceğe çok daha emin adımlarla yürümemizi sağlayan aziz milletimize minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz. Bizlere onurlu bir gelecek bırakmak için en değerli varlıklarını feda eden şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı, gazilerimize de acil şifa, sağlık ve uzun ömürler diliyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Komisyonumuzun değerli üyelerini ve katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, söz vereceğim size çünkü söz istiyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, şimdi planımız şu: Bugün geneli üzerinde müzakereyi bitirerek alt komisyona göndermek, Sayın Bakanımız da katılırlarsa bu düşünceye. Geneli üzerindeki müzakerede 15 Temmuzla ilgili terennümatını kısa şekilde kanun tasarısı sebebiyle söz alan kardeşlerimiz, arkadaşlarımız, üyelerimiz konuşabilirler.

Sayın Bakanım, hem teklifi sunma hem bu konuda birleşik olur, tekrar ara verdimmeyeceğim.

Buyurun Bakanım.

5.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Adalet Komisyonu 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra ilk toplantısını yapmaktadır. Bu nedenle Komisyon Başkanımıza herkese görüşlerini ifade etme fırsatı tanıdığı için teşekkür ediyorum. Bu vesileyle 15 Temmuz darbe teşebbüsüne dair ben de değerlendirmemi Komisyonumuzun değerli üyeleriyle paylaşmak istiyorum.

Sayın Başkanım, 15 Temmuz 2016 seçilmiş Cumhurbaşkanına, Meclise, Hükûmete, Anayasa'mıza, hukuk devletine, millî iradeye ve demokrasimize yapılmış silahlı ve kanlı bir darbe teşebbüsüdür ve saldırdır. Bu saldırı aynı zamanda Türkiye'nin işgal girişimidir. Türkiye'yi bölme, rejim değiştirme, dinde reform, iç çatışma, kriz, kaosa Türkiye'yi sürükleme, ekonomik iflas noktasına Türkiye'yi taşıma girişimidir ve bütün bunlar cumhuriyetimizin kuruluşundan bugüne geçen yaklaşık yüz yıllık süre içerisinde Türkiye'mizin ve Türk milletinin elde ettiği kazanımları âdeta yüz yıl gerisine götürme, Türkiye'yi hem bugününü hem de geleceğini karartma, istiklalini tehlikeye sokma girişimidir.

15 Temmuz 2016'da gerçekleşen bu darbe teşebbüsü karşısında Türk halkı bugüne kadar görülmedik büyük bir birliktelik, birlikte ölümüne bir mücadele ortaya koymuştur. Geriye dönüp baktığımızda bu birlikteliğin bir defa da ülkemizin dört bir yanının düşman tarafından işgal edilmesi sürecinde kurtuluşun ve kuruluşun mimar Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün arkasında bütün farklılıkları bir kenara bırakıp önce vatan, önce istiklal, önce bayrak diyen ve bunun için ölümü göze alan, bütün milletimizin her bir ferdinin birleşmesi gibi, aradan geçen yüz yıl sonra bu sefer de seçilmişleri korumak, demokrasiyi korumak, iradesini korumak, hukuk devletini korumak ve bunları yok etmek isteyenlere karşı ölümü göze alarak mücadele etmek için bütün farklılıkları bir tarafa bırakarak insanlarımızın bir araya geldiğini ve birlikte mücadele ettiğini, netice aldığını görüyoruz. Bu da gösteriyor ki, Türk halkı ülkenin istiklal ve istikbali, bu ülkeyi ve hepimizi yücelten değerleri tehlike altında olduğu zaman nasıl bir birliktelik ortaya koyuyor, birliktelik ortaya koyduğunda da nasıl netice alıyor. Bizim esas gücümüz bu birlikteliğimizden, sahip olduğumuz değerler için ölümüne mücadele etmekten kaynaklanıyor. Bunu herkes gördü, bütün dünya da bunu görmüştür.

15 Temmuzda Türkiye, seçilmiş organların darbeyle kapatılmasından kurtulmuştur, Anayasa ve demokrasimizin askıya alınmasından kurtulmuştur, rejim değişikliğinden kurtulmuştur, bölünme sürecine girmekten kurtulmuştur, FETÖ'nün kendini besleyenler ve kendini taahhüt ettiği çevrelere verdiği sözler ve sapık inancı çerçevesinde dinde reformdan kurtulmuştur, iç çatışmadan, ekonomik iflastan, işgalden ve Sivas Kongresi'nde reddedilen mandanın FETÖ'nün öncülüğünde Türkiye'ye getirilip bütün milletimizin ve devletimizin istiklalinin tehlikeye düşürülmesinden, yok edilmesinden ve istikbalimizin de karartılmasından kurtulmuştur. O nedenle 15 Temmuz'u unutmamalıyız, unutturmamalıyız. Eğer biz 15 Temmuz'u unutsak, unutturursak, 15 Temmuz olmamış gibi olayın sıcaklığından sonra yol almaya devam edersek, yarınlarda yeni 15 Temmuzların olmasını elbette önleyemeyiz. Bunun için de tedbir almak zorundayız. Ülkemizi, geleceğimizi korumak adına tedbir almak durumundayız. Bugün sorumlu olan kişiler olarak bunların gerekleri neyse yapmaktan kaçınamayız.

Geçmişte Türkiye pek çok darbe yaşadı, pek çok muhtıra verildi Türkiye'de ancak her darbeden sonra ve her muhtıradan sonra siyasal iktidarlar ve siyaset kurumu hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etti. Örneğin 1960 darbesini yapanlar darbe gününü "Anayasa ve Hürriyet Bayramı" olarak ilan ettiler. 1980 darbesine kadar darbe günü Anayasa ve Hürriyet Bayramı olarak kutlandı. Anayasa

Mahkemesinin önüne siyasiler gitti ve orada bu darbe günü bir de adı üzerinde “Anayasa ve Hürriyet Bayramı” olarak kutlandı. Buna tavır konulamadı, geliştirilemedi. 12 Mart 1971 muhtırası Mecliste okundu, o zaman çift sistem vardı, Senato vardı aynı zamanda Millet Meclisi vardı, ikisinde ayrı ayrı okundu, Başkanlık Divanı okuttu, milletvekilleri de itiraz etmeden muhtıraları dinlediler ama gelinen noktaya baktığımızda 26’ncı Dönem Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu, Meclis bombalanırken o bombaların altında bütün farklılıklarıyla birlikte -iktidar, muhalefet- ölmeyi göze alarak orada durdu. Eğer geçmişte milletvekillerin ölmeyi göze alarak Parlamentosu durduğu gibi, darbeler karşısında aynı şekilde durulmuş olsaydı Türkiye’nin bu kadar darbe tecrübesi olmazdı. Bu gösteriyor ki, Meclisimiz artık eski Meclisler gibi değil. Sesini ölümüne yükselten, bombaların altında Gazi Mustafa Kemal’in yönettiği Meclis gibi çalışan ve demokrasiyi müdafaa nöbetini ölümüne tutan cesur insanlarla dolu. Ben inanıyorum ki gelecekte de bu cesur insanlar sürekli olacak ve Türkiye’nin demokrasisi de, anayasal düzeni de varlığını bu nedenle devam ettirecektir.

İşte, Hükümet olarak biz de geçmişteki hataları tekrarlamamak için, darbeleri doğuran ve besleyen yapıları, sistemleri, mekanizmaları ortadan kaldırmak için kararlı adımlar attık. OHAL kapsamında Türkiye’de bir daha darbe teşebbüsü olmasın diye atılması gereken ne kadar adım varsa etkin ve kararlı bir şekilde attık ve uygulamaya devam ediyor. İnşallah bu attığımız adımlar demokrasimizi, hukuk devletimizi daha da güçlendirecektir.

Kamunun içindeki ayıklamaya gelince bu da son derece önemli. Hiçbir demokratik hukuk devleti kamu içerisinde terör örgütleriyle iltisaklı, irtibatlı veya üyelik bağlantısı olan kişileri çalıştırmaz, çalıştırmaya da zorlanamaz. Eğer böyle bir tespiti varsa bunun gereğini yapmak, Anayasa’ya yaptığımız ve Mecliste yaptığımız yeminin gereğidir. Biz vazifemiz gereği bunları yapmamız lazım. Şimdi, Türkiye’de hep beraber yaşadık yargıda, orduda, emniyette pek çok yerde Fetullahçı terör örgütü kurucu ve yöneticisi terörist başı Gülen’in talimatlarıyla neler yaşandığını hep beraber gördük. Şimdi, itiraflar var, pek çok ifadeler var; onlara baktığınızda da yargıda, orduda, işleyişin nasıl olduğunu gördüğünüzde insan ürperiyor. Öyleyse böylesi büyük bir tehdit karşısında bizim tedbir almamız ve devleti teröre ve terörizme hizmet edenlerden ayıklamamız bu devletin bekası, bu milletin huzuru, barışı ve refahı için son derece önemlidir. Sadece Fetullahçı terör örgütü üyeliği, iltisacı veya irtibatı nedeniyle değil, bölücü terör örgütü PKK üyeliği, irtibatı ve iltisakı nedeniyle olanlardan da bu devletin her kademesinin temizlenmesi gerekir. Hükümet olarak bu noktadaki adımları kararlı bir şekilde bugüne kadar attık, bundan sonra da atmaya devam edeceğiz. Bundan da hiç kimsenin endişesi olmasın.

Tabii, bütün bunları yaparken şeffaf yapıyoruz. KHK’lar alenidir ve Resmî Gazete’de yayımlanıyor, gizli saklı bir şey yok. Hepsini milletin gözünün önünde yapıyoruz. Biz diyoruz ki: Tehlike bu, tehdit bu; biz, bu tehlike ve tehdidi böyle atatabiliriz ve bunu milletimizin gözü önünde yapıyoruz, bu bir.

İki: Bu KHK’ların hepsini Parlamento’ya getiriyoruz ve Parlamentosu da milletvekillerimizin denetimine açıyoruz, orada da herkes görüşünü, kanaatini yapıyor; orada da şekillenmeler, değişiklik yapılabilir ve böylelikle bu süreci devam ettiriyoruz. Eğer gizli kapaklı yapmış olsaydık, o zaman nedenlerini açıklamamış olsak, bir denetim olmamış olsa o zaman farklı eleştiriler olabilir. Hem kamuoyu denetimi hem de dediğimiz gibi Parlamento denetimi hem de sürecin şeffaf yönetimi bu konudaki bizim demokratik tutumumuzun somut bir göstergesi olarak ifade etmek isterim.

Adil yargılanma elbette bizim de üzerinde durduğumuz şey. Suçluyu suçsuzdan ayırmak, eğriyi doğrudan ayırmak, kurunun yanında yaşın yanmasına izin vermemek hepimizin ortak arzusu. Bizim anayasal sistemiz de zaten bunu öngörüyor, kanunlarımız da bunu öngörüyor. Bunu biz yargılama süreçlerinin sonunda hep beraber göreceğiz. Zaten bunlar mutlaka ayrılacaktır; hâkimlerimiz, mahkemelerimiz bunların gerekleri neyse onları elbette yapacaktır.

Ben bir daha Türkiye'nin böylesi bir felaketle karşı karşıya kalmamasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum. İşi Allah'a bırakmamak için de bizim, Allah'ın bize verdiği, tedbir alma vazifesini kararlı bir biçimde yapmamız gerektiğine inanıyorum. Önce vazifemizi yapacağız, sonra Allah'a bırakacağız işi.

BAŞKAN – Tevekkül edeceğiz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Yoksa vazifemizi yapmadan işi Allah'a havale ettiğimizde, işte, darbe teşebbüsleri, başka başka tehlikeler olabiliyor. Bundan sonraki süreçte bırakın böyle bir teşebbüsü, böyle bir niyeti insanlar akıllarından geçirmek için bile çok zorlanacakları veya geçiremeyecekleri bir Türkiye'yi oluşturmak bizim bundan sonraki birinci vazifemizdir.

Ben de şehitlerimizi bir kez daha rahmetle yâd ediyorum. Gazilerimize acil şifalar diliyorum. Teşekkür ediyorum bu sözleri ifade etmeme izin verdiğiniz için.

Şimdi, tasarıyla ilgili izniniz olursa değerlendirmelerimi paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/775)

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tasarıda Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanun ve diğer bazı kanunlarda köklü değişiklikler öngörülmektedir. Özellikle Ceza Muhakemesi Kanunu içerisinde yaptığımız değişiklikler şu andaki ihtiyaçlardan doğmuştur, soruşturmaların etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi ve kovuşturmaların sağlıklı yapılması bakımından gerekli olduğuna inanıyoruz.

Neler getiriyor diye baktığımızda? Duruşmalar il sınırları içerisinde olmak kaydıyla duruşmanın yapıldığı yerden başka bir yerde de yapılabilecektir. Bunun ana nedeni çok sanıklı dosyaların olma durumunda bunların nerede yargılanacağına dair bir yasal boşluk var, o boşluğu doldurmaktır, bu nedenle getirilmiştir.

İkincisi: Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlarda tutuklama yasağını kaldırıyoruz. Bildiğiniz gibi 100'üncü maddede üst sınırı iki yıla kadar olan hapis cezalarını gerektiren suçlarda tutuklama yasağı var ve biz vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçları bunun kapsamı dışına çıkarıyoruz. Türkiye'de pek çok olay yaşandı ve bu olaylardan kamuoyu da fevkalade rahatsızlık duyuyor. Tutuklama yasağı olduğu için de mahkemeler tutuklama kararı veremiyorlar. Bundan sonra bu darp fiilleri karşısında hâkimler tutuklama kararı verebileceklerdir.

Örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlarda azami tutukluluk süreleri dolmuş şüpheli veya sanıklar adli kontrolle serbest bırakılıyor ama dışarıda adli kontrolü ihlal ettikleri zaman bunları geri alma imkânı olmuyor. Buradan ciddi sıkıntılar yaşadık. Bildiğiniz gibi Malatya Zirve Yayınevi cinayetlerini işleyen bu katillerle ilgili adli kontrolle serbest bırakıldılar ve sürekli biz bunları takip ettik. Yani bunları hemen geri tutuklayıp şeye almak çünkü suçu sabit, her şey net ortada ama böyle bir sıkıntı oldu. Böyle bir durumda adli kontrol şartlarının ihlal edilmesi hâlinde tutuklanmasına imkân veriyoruz.

İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbiri, organ veya doku ticareti, nitelikli dolandırıcılık ve tefecilik suçlarında da uygulanmasına dair düzenleme yapıyoruz. Yani kataloğa bu suçları da koyuyoruz ve bu da son derece önemli bir şey.

Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi tedbiri bireysel işlenen uyuşturucu madde ticareti suçunda da uygulanabilecektir. Bu da son derece önemli bir başka adım, uyuşturucuyla mücadele bakımından

çok önemli görüyoruz.

Teknik araçlarla izleme tedbirine yine aynı iletişimin tespitinde olduğu gibi kapsam genişlemesi yapılıyor ve bu çerçevede de bunların kararını verme konusunda da bir değişiklik yapılıyor. Daha önce bildiğiniz gibi ağır ceza mahkemeleri karar veriyordu, oy birliğiyle karar vermesi gerekiyordu. Bu düzenlemelerin yasalaşması hâlinde bu sulh ceza hâkimliği tarafından kararlar verilecektir.

Ben diğer bütün ceza muhakemesi değişikliklerini tek tek anlatmak istemiyorum. Sadece birkaç örnek vereyim, maddeler görüşülürken maddeler üzerinde ayrıca görüşlerimizi ifade ederiz, eleştirilere cevap veririm.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bir diğer konu da Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişikliklerle ilgili. Ceza Kanunu'nda da önemli değişiklikler yapılıyor, yapıyoruz. Bazı müesseselerin kapsamını genişletiyoruz, önemli adımlar atıyoruz. İzniniz olursa bunlara dair bazı rakamları da paylaşmak isterim.

Yeni Türk ceza adalet sisteminin on yıllık uygulaması sonuçları, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına ilişkin sistemin aksayan pek çok yönü olduğunu da ortaya koydu. Bu aksayan yönleri düzeltmek ve alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının sağlıklı işlemesini, konuluş amacına uygun neticeler ortaya çıkarmasını temin etmek maksadıyla da burada değişiklikler yapıyoruz.

2002 yılından 2015 yılına, yıl içinde yeni gelen soruşturma dosyası sayısı yüzde 40 oranında arttığını görüyoruz. Bununla birlikte geleneksel muhakeme usulüne alternatif yöntemlerin iş yükünü azaltma konusunda beklenen neticeyi vermediğini de görüyoruz. 2015 yılında ülke genelinde toplam 7 milyon 115 bin 523 ayrı eylem sebebiyle toplam 3 milyon 542 bin 108 soruşturma dosyası açılmış, yapılan soruşturmalar neticesinde 3 milyon 219 bin 415 ayrı eylem sebebiyle toplam 1 milyon 469 bin 410 dava dosyası ceza mahkemelerinin önüne gelmiştir. Sözü edilen bu soruşturma ve kovuşturmalar sürecinde özellikle ön ödeme ve uzlaşma sebebiyle verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karar sayıları oldukça düşük bir seyir göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, bu alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin ceza, adalet sisteminin iş yükü üzerindeki etkisi çok sınırlı seviyede kalmıştır. 2015 yılında ön ödeme kapsamında kalan suçların toplam suç sayısına oranı binde 1 düzeyinde olup sadece 1.167 dosya ön ödemeye sistem dışına çıkarılmıştır. 2015 yılında uzlaşmayla sonuçlanan dosya sayısıysa 8.485 olmuştur. Bu da bu konudaki kapsama baktığınızda neredeyse yok denecek kadar az olduğunu göstermektedir.

Tasarıyla, uygulamadan gelen talep ve öneriler ile günümüz çağdaş ceza, adalet sistemlerinin genel yönelimi dikkate alınarak hukukumuzdaki ön ödeme ve uzlaşma kurumları, bu kurumlardan beklenen hukuki ve sosyal faydayı sağlamak amacıyla yeniden ele alınmaktadır. Bunlar son derece önemli değişiklikler. Sadece şunu söyleyeyim: Ön ödemeyi bir yıla çıkıyoruz. Esasında ön ödeme peşin bir ceza sistemidir, benim kanaatim çünkü başlangıçta belli bir para ödedikten sonra sürecin sonlandırılması son derece önemli. Eğer süreç böyle sonlandırılmazsa ne oluyor? Ya para cezasına çevriliyor, tecil ediliyor ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılması oluyor ve sonuçta bu kapsamda olanlar bir gün dahi hapiste yatmıyor. Yani, şunun doğru anlaşılması için söylüyorum: Sanki hapse girmesi gereken birisi var da ön ödemeye haptiden kurtuluyor gibi bir algı oluşmasın çünkü bu kapsamda olanların mevcut Ceza Muhakemesi Kanunu'na ve Türk Ceza Kanunu'na göre hapiste kalması fiilen mümkün değil, bir yıla kadar olanlar hem erteleme kapsamında hem para cezasına çevrimi kapsamında hem hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamında bir şey var yani birinde olmazsa öbürü oluyor ve sonuçta bunların hiçbirisi bir hapis cezası nedeniyle hapse girmiyor. O nedenle, biz hem peşin bir ödeme yapılarak böylesi bir durumun doğurduğu sakıncaları da ortadan kaldırıyoruz hem de iş yükünü azaltma bakımından son derece önemli bir adımı atmış oluyoruz.

Tabii, bazı suçlarla ilgili de cezalarda artırım yapıyoruz. Bunlar da son derece önemli. Örneğin, bağımsız trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun bir yıllık sınırı var, bunun alt sınırı yok; şimdi, alt sınır getiriyoruz yani üç aylık bir süre getiriyoruz. Neden? Trafik güvenliğini tehlikeye sokuyor, adama bir aylık bir ceza veriliyor, ona baktığımızda o tehlikeye sokmayı sürgit tekrar ediyor. Yani, ceza biraz canını acıtsın ki ikinci bir defa tekrarı konusunda bunu bir daha yapmasın işin doğrusu. Onu önlemek bakımından bunu getiriyoruz. Bu son derece önemli bir konu.

Uzlaşmanın kapsamını genişletiyoruz. Etkin pişmanlık gerektiren suçlar da uzlaşma kapsamına alınıyor, son derece önemli ve uzlaşmanın uygulanmasına engel olan mekanizmaları da kaldırıyoruz. Bir örnek vereceğim: Ben kavga etmişim birisiyle, şikâyetçi oluyorum, polise gidiyorum veya savcıya gidiyorum, o anda “Uzlaşma istiyor musun?” diye soruluyor. Ben uzlaşma istesem ne işim var poliste, savcıda? Öfkem kabarmış, kızmışım, “O anda uzlaşacak mısın?” diye sorduğunda cevabı belli, niye uzlaşayım? Uzlaşmak istesem ne işim var burada? Onun için öfkenin dinmesi, o kavganın doğurduğu psikolojinin değişmesini biraz beklemek ve bir zaman sonra “uzlaşma” sorusunu sormak son derece önemli çünkü bir zaman sonra insanlar uzlaşmayı kendileri arzu ediyor. Böyle bir durumun önünü açmak ve bunu da polise sordurmamak, savcıya sordurmamak ve uzlaşmacıya sordurmak, sistemin dışında birine sordurarak tabii, özür dâhil, bütün şeyleri de, zararı, ziyarı da -orada maddede gereken bütün şartlar var- onları gidermek suretiyle bunlar yapılmaktadır.

Tabii, dolandırıcılık suçunun, cinsel saldırı suçunun cezaları artırılmaktadır. Anayasa Mahkememizin iptal kararına uyum sağlamak amacıyla böyle bir düzenleme getiriyoruz. Mağdurun 12 yaşından küçük olması durumunda sarkıntılık suçunun alt sınırı üç yıldan beş yıla, tasaddi suçunun alt sınırı sekiz yıldan on yıla, nitelikli cinsel istismar suçunun alt sınırı on altı yıldan on sekiz yıla çıkarılmaktadır; üst sınırlara dokunmuyoruz.

Dolandırıcılık suçunun basit hâlinin cezasının alt sınırı bir yıldan iki yıla, nitelikli hâlin cezasının alt sınırı da iki yıldan üç yıla çıkarılmaktadır. Polis, hâkim, savcı, bankacı, sigortacı gibi isimler kullanılarak yapılan nitelikli dolandırıcılık suçunun da en az dört yıldan az olamayacağına dair hükümler getiriliyor.

Patlayıcı maddelerin yapımında kullanılan malzemelerin izinsiz olarak bulundurulması veya kabul edilmesi de suç olarak düzenlemekte ve suçun alt sınırı üç yıldan dört yıla çıkarılmaktadır. Özellikle, otomobillere bomba yükleyip araçları patlatma suçları çok yaygın bir şekilde şu anda işleniyor. Buna ilişkin, tabii, idari bazı tedbirler alındı ancak Ceza Kanunu’ndaki bu hükmün hem boşluğu doldurucu hem de cezanın caydırıcı niteliğini artırıcı bir hâle getirilmesini sağlayan adımlar atıyoruz. Tabii, başka düzenlemeler de var. Onları da maddeler geldiğinde orada ayrıca ifade ederiz.

Bir de istinafa geçti Türkiye. İstinaf nedeniyle bazı verilerde değişiklik yapıyoruz. Burada istinafta kesinleşme sınırlarını belirliyoruz. Bu açıdan önemli bir adım atıyoruz.

İlk derece mahkemelerinde kesinleşme sınırlarını belirliyoruz. O da tamamıyla istinaftaki görev yapan hâkim ve savcılarımızın talepleri doğrultusunda yaptığımız teknik bir düzenlemedir. Bunu ifade etmek isterim.

Diğer bazı maddeler de var, onları tek tek anlatarak vaktinizi almak istemiyorum.

Ben tekrar hayırlı olmasını diliyorum. Eğer bir alt komisyon olursa alt komisyonda bunun daha rahat bütün boyutlarıyla konuşulma ihtimali olabilir. Ona da muvaffakiyetimiz olduğunu ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Çok çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun Bakanım.

Cemal Bey, buyurun.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonun değerli üyeleri, sayın konuklar; bu yasayla ilgili başta herkese iyi çalışmalar diliyorum. Kadir Bey kaçtı ama ona da çalışmalarında başarılar diliyorum. Eskişehir'in eski valisidir Kadir Bey.

Şimdi, kısa Parlamento tecrübemde şunu tespit ettim ki aslında torba yasalar Plan ve Bütçe Komisyonundan çokça geçiyor. Komisyonun Sayın Başkanına ve Sayın Bakanımıza muhabbetimde hiçbir eksiklik olmadan, bir hâlel getirmeden birkaç eleştiride bulunayım. E, muhalefetiz, biraz buna katlanın.

Şimdi, hepimiz hukukçu milletvekilleriyiz, her şeyi layıkıyla yapmamız gerekir ama bu yasa âdeta bir torba yasa. Getirilen tasarıda Askerî Ceza Kanunu, İcra İflas Kanunu, İş Mahkemesi Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, Adli Sicil Kanunu ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu yani 11 tane kanunu değiştiriyoruz. Bu da âdeta bir torba yasa. Yani, bence en uzman milletvekillerinden oluşan Adalet Komisyonuna böyle bir torba yasa çıkarmak yakışmıyor. Şimdi, maddelere geçmeden önce söyleyeyim, bunu temel kanun yapacaksınız, iki bölüme böleceksiniz, orada da hepsi ayrı ayrı görüşülmeye muhtaç olan, muhalefetin fikirlerinin de alınmasına muhtaç olan yasada beşer dakika önergeler üstünde söz verip muhalefete, kanunu paketleyip geçireceksiniz.

E, şimdi, Sayın Bakan çok isabetle, hakkımızı da teslim ederek Meclisin üstüne bombalar yağdığı esnada iktidarıyla muhalefet partileriyle bizim burada müdafaa görevimizi yaptığımızı söyledi ve Meclisi müdafaa ederken muhalefete ihtiyaç var, kanun çıkarırken muhalefetin sesini kısıalım. Bu, Adalet Komisyonuna gerçekten yakışmayacak bir tasarı olur. Şimdi, herhâlde bunu hemen alt komisyona sevk edeceksiniz.

BAŞKAN - Sevk etmeyeceğiz; irade buyursanız, kabul ederseniz...

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Yani öyle düşünülüyor. Orada da sizin çalışma sisteminizi bildiğim için herhâlde yarın ve öbür gün alt komisyondan Hakkı Ağabey hızlıca geçirecek. Pazartesi, salı günü de muhalefet şerhlerini isteyeceksiniz, alt komisyon raporunu yapacaksınız.

BAŞKAN – Cemalciğim, fütüroloji Komisyonumuzun görev alanı dışında kalmaktadır, geleceği belirlemek size aittir, Komisyona aittir.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Yani, oy çokluğu da kimde o da belli efendim.

Şimdi, yapılacak, gerekçede diyeceksiniz ki: “Ya, acele etmeyin, Anayasa Mahkemesi bu çocukların cinsel istismarıyla ilgili maddeyi iptal etti -Ekrem Bey, tahmin ediyorum, 11 Aralık'a kadar vaktimiz var- 11 Aralık'a kadar biz bunu Cumhurbaşkanının imzasından geçirmemiz lazım. E, o zaman sadece onu görüşelim, öbürlerini layığıyla yapalım ama tabii, kabul görmeyecek bu. Muhalefetiz, eleştirilerimize de biraz katlanın.

Şimdi, tasarının 13'üncü maddesi gerçekten ıslaha muhtaç şu hâliyle. Bizi kadın ve çocuk haklarıyla ilgili dernekler sık sık ziyaret ediyor, bu konuyla ilgili önerilerini görüşlerini söylüyor, alt komisyonda biz bunu söyleriz, Hakkı Bey'e de çağrılmasını istediğimiz kişileri söyleriz. Şimdi, Komisyondaki konukları sayacağız ama kadın ve çocuk haklarıyla ilgili çağrılan hiç kimse yok yani Bakanlıklardan genelde.

22'nci madde duruşmaların nakli, biraz daha açıklamaya ihtiyaç duyuyor. Sayın Bakanımız açıkladı ama bu iletişimin tespiti, telefon dinlemeleriyle ilgili yetkinin 3 üyeli ağır ceza mahkemelerinden alınıp sulh ceza mahkemelerine verilmesi gerçekten çok sakıncalı. Yani, vaktinde sulh ceza mahkemelerine kimin hâkim olduğunu ve o hâkim olanların bizlere nasıl zulmettiğini de biliyorsunuz. Bunu 3 hâkimin

oy birliği yerine tek hâkimin insafına bırakmak da çok doğru değil.

33'üncü ve 34'üncü maddelerdeki bu kovuşturma esnasındaki kaçakların mallarına tedbiren el koyma durumu tartışılabilir ama ben ilk baştaki teklifimi tekrar ediyorum Sayın Başkanım, biz 11 Aralık'a kadar Anayasa Mahkemesinin iptal hükmüne göre bu çocukların cinsel istismarıyla ilgili bir düzenleme yapmak durumunda isek gelin, sadece bunu yapalım, geri kalanları da layığıyla ayrı ayrı konuşalım.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Cemalciğim, şimdi, iyi bir Parlamento hukukçusu olacağınız belli tahlillerinizden. Peki, size soru: Komisyon parçalayarak bir teklifi veya tasarımı görüşebilir mi? Görüşemiyor, 35'inci madde yasak koymuş.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Komisyon onu yapamaz ama Adalet Bakanlığı tasarımı geri çekebilir pekâlâ.

BAŞKAN – Tasarımı geri çekebilir ama şeyi değil.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Tasarımı geri çekebilir, yeni bir tasarımı da getirir, tek madde, bir alt komisyona da ihtiyaç olmadan çocukların cinsel istismarını bir saatte buradan geçiririz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, geleceğin parlamenterlerisiniz, şimdinin değil, öyle görüyorum. Cemal Bey, çok önemli bir noktaya temas etti. Adalet Komisyonu hukuk terminolojilerine özen göstermek zorunda. Bu “torba kanun” tabirini Atilla Sav bunu kullandı. Şimdi, bu torba kanun bir yasama argosu, bunun adı “çerçeve kanun” ama kullanıyor tabii, bir o.

İki: Bunun temel nedeni bir siyasal iktidarın tercihi değil, yasama organının kendi iç hukuku. Siz bir madde için Parlamentoda iki saat harcamak zorunda kalırsanız mecburen temel kanun veya farklı müzakere usulleri, işte çerçeve kanun falan gibi durumları benimsemek zorunda kalabilirsiniz. Aslında sağlıklı bir yasama reformu Anayasa'nın 88'inci maddesine, tasarıların, tekliflerin, normlaşma sürecinin komisyonlar olduğunu, Genel Kurulun ise sadece siyasal süreç, eleştiri ve makul ise belli prosedür içerisinde Genel Kurulda önerge yoluyla dönüştürme...

Şimdi, grup başkan vekilleri anlaşıyor, “Tamam, bunu böyle yapalım.” diyorlar. Hukuk ne diyor baktıkları yok. Ben Ticaret Kanunu'ndaki değişikliklerden şahsen rahatsız oldum. Borçlar Kanunu'ndaki temel değişikliklerin Plan ve Bütçe Komisyonundan geçmesinden, Kamulaştırma Kanunu'nun Plan ve Bütçe Komisyonundan geçmesinden -Adalet Komisyonunun tanınmış görevi olmasına rağmen- rahatsız oluyorum. Yani, burada bütün mesele şu: Şu anda Parlamentodaki müzakere usulü Çin işkencesinden daha ağır. Bir tasarının veya teklifin normlaştırılmaması... Ha, Parlamento bir yasama atölyesi mi? Değil. Burada da problemlerimiz var. Yani, zihniyette derin problemler var ama uzlaşmayla bunu aşabiliriz, Anayasa'nın 88'inci maddesinin ilgili fıkrası Uzlaşma Komisyonunda bütün partilerin -Bakanım bilir- oy birliğiyle kabul edildi. Hayırlısı ama işaretleriniz önemli, o işaret ettiğiniz noktalar Türk Parlamentosunun önemli bir sorunu.

Necati Bey, buyurun.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sevgili arkadaşlar; tarihe not düşülmesi anlamında başlangıçta yapılan konuşmaları ben anlamlı ve değerli buluyorum. Çok dikkatle dinledim. Ben de kendi payıma aslında Parlamento hukukunun ve Parlamento geleneğimizin bir parçası olarak şahsi görüşlerimi o zaman da ifade etme fırsatım olabilirdi ama şimdi kullanmak istiyorum.

Bir darbe süreci içerisinde geçtik, geçiyoruz. Öncelikle, darbenin neye karşı yapıldığı konusunda çeşitli görüşler ortaya konuldu. Darbeler halka karşı yapılır. Tüm darbelerin karşı olduğu halktır, millettir, onun özgürlükleridir, ekmediğidir, işidir, onun yaşam şeklidir, onun varlığını sahipteyen, koruyan demokrasidir, Paramentosudur, Hükümetidir, Cumhurbaşkanıdır ve yine onun yaşam güvencesidir. Dolayısıyla, halka dair değerler hedef alınır çünkü halka rağmen bir iş yapılır darbelerde ve onun sonrasındaki dikta süreçlerinde. Dönüp baktığımızda gerçekten de 15 Temmuz nasıl okumamız lazım? Bence her olayı ortaya çıkardığı etkiler ve sonuçlar üzerinden okumak lazım. Yani, 15 Temmuzla ilgili yapılacak değerlendirmeler, sonuçları ortaya çıktıkça çok daha net bir şekilde anlaşılacaktır. Hâlâ binlerce yanıtsız kalmış soru vardır, bunlar çok önemlidir, yanıtları aramaya devam edilecektir. Ancak, bu döneme ilişkin tarihe düşmüş en talihsiz ifade bu darbenin Allah'ın bir lütfu olarak değerlendirilmesidir. Darbenin Allah'ın bir lütfu olarak değerlendirilmesi tarihe geçmiş en talihsiz ifadedir. Bunun üzerinden süreci şekillendirmek, darbeyi bir fırsata çevirmek ne yazık ki bizim darbe girişimi üzerinden gerekli notları ve dersleri çıkarmadığımızı ortaya koyuyor. Bu anlamda, her ne kadar burada hepimizi kucaklayacak söylemler tutturmaya çalışıyor isek de görünen o ki gelecek süreci beraber değerlendirme konusunda bir irade birliği oluşmuş değil. Evet, darbeye beraber karşı çıktık, Parlamentoyla yetinilmedi, bu sürecin iradesini meydanlara taşımak anlamında yapılan çağrılar karşılık buldu ama bundan sonraki süreçte biz Hükümetle beraber değiliz, biz yaptıklarımızın yanında değiliz. Yani, Parlamento'yu dışlayan, Anayasa'yı kararnamelerle askıya alan, onun üzerinden norm düzenlemesi yapan, ona o içeriği, o yetkiyi veren uygulamaların yanında değiliz. Bu hukuksuzluğun ve bu vebalin ortağı değiliz ve gerçekten de bir "arınma süreci" diye tabir ettiğimiz bu arınmayı suçlulardan arınmak yerine tüm muhaliflerden arınma şeklinde ortaya koyan uygulamalardan yana değiliz. Bu da benim için tarihî anlamda söylenmesi gereken yükümlülüktür, o yükümlülüğü bu anlamıyla yerine getirmeye çalışıyorum. Dolayısıyla, dönüp baktığımızda Sayın Bakan kurtulduklarımızı saydı ama görünen o ki ayın 15'inden sonra biz özgürlüklerimizi kurtaramadık, iş güvencemizi kurtaramadık, muhalif kimliğimizle demokrasinin işletilmesi ve özgürlüklerimizin hayata geçirilmesi konusundaki haklarımızı kullanamadık. Bunların tek tek bu süreç üzerinden elimizden alındığını biliyoruz. Her ne kadar "FETÖ" diye tabir ediliyorsa da insanların inançları, siyasal sahiplenmeleri, değerleri üzerinden dışlanmaları devam ediyor ve ortaya konulan irade bir teminatı da beraberinde getirmiştir. Diğer cemaatlerin hiçbir endişesi olmasın. Cemaatlere dünkü uygulamalar, dünkü kayırmalar, gözetmeler hâlâ devam edecektir, onlar bu haklardan istifade edeceklerdir. Sadece Fetullahçı cemaatin bu sürecin dışına itileceği söylenmiştir ve bu anlamıyla gerekli derslerin, notların çıkarılmadığı Hükümet tarafından görülmektedir. Biz bu konuşmaları Parlametonda yapmamız lazım, Genel Kurulda ama orada bu denli dahi katılımın olmadığı bir yerde belki Komisyonu bu amaçla, bu işlerle değerlendiriyoruz.

BAŞKAN – Buradan geleceğe sesleniyorsunuz zaten. Yüz yıl sonra torunlarınızın uzak torunları dahi okuyabilecek burada.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Evet, bunu ben de yapmaya çalışıyorum sizler gibi.

Dolayısıyla, aslına bakarsanız bir şeyin daha altını çizelim: Geldiğimiz noktanın sebeplerini ararken belki de tam bu Komisyonunda daha önceki dönemlerde partiniz ve diğer partiler adına uyarıcı cihetlerle ortaya konulmuş iradeler satır arasından çıkarılıp okunursa bugüne nasıl geldiğimizi görebiliriz. Onların bugün de olduğu gibi ihmal edilmişlikleri nedeniyle bugüne geldik çünkü yaşadığımız süreçlerin bir tek sebebi var, temel sebebi var: O da hukuksuzluktur, o da keyfiliktir ama ne yazık ki ne bu uygulamadan ne de bu keyfi tutumdan kurtulmuş değiliz. Süreç bize bu anlamıyla iyi günlerin haberini vermiyor maalesef. Bu kaygılarla ben de sözlerimi tamamlayarak tasarı hakkındaki Cemal Bey'in yapmış olduğu değerlendirmelere ben de katılıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Necati Bey.

Buyurun Sayın Irgat.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; aslında sürekli yaşadığımız bir sorunu, bir sıkıntıyı bu Komisyonunda, söz konusu değişikliklerle ilgili toplandığımız bu Komisyonunda yeniden yaşıyoruz. Gerçekten baktığınızda yani sayısız yasayı içeren, tartışmayı gerektiren bir dizi değişikliği burada bir defada yapmaya çalışıyoruz. Her biri, her bir değişiklik tek başına tartışmaya ihtiyaç duyuyor. Yani, aslında biz diğer toplantılarda da dile getirdik, belli başlı bakanlıklardan gelen yetkililerin tartışmasıyla ya da fikirlerinin alınmasıyla böylesi, toplumun tamamını etkileyen devasa değişiklikleri yapmak bizce çok esaslı olmuyor. Yani, burada özellikle cinsel istismara ilişkin, çocukların cinsel istismarına ilişkin değişiklik çok ciddi. Yani orada yeri geldiğinde biz, tabii, bunu ayrıntılarıyla tartışacağız ama yani örneğin, 12-15 yaş arasındaki çocukların zorla evlendirilmesi, çocuk yaşta evliliklerin yapılması ve bu anlamıyla “NÇ” davasında hepimizin hafızasında yer alan o dosya gibi dosyaların yenilenmesi ve artması anlamına gelecek ve çok ciddi boşlukları içeren bir değişiklik, bir yasa tasarısı. Yani, bu, bu işle ilgilenen, kafa yoran kadın kurumlarının, çocuk haklarıyla ilgilenen, çocuğun üstün yararını gözeten kurum ve kuruluşların mutlaka fikrinin alınması ve bu toplantılara dâhil edilmesi gereken bir konu. Hakeza, duruşmaların nakilleri meselesi, şu an uygulamada var aslında, yani bunu daha çok siyasi davalarda görüyoruz, Türkiye’nin bir ucundan diğer bir ucuna aktarılan davalar var. Hem bu mağdurları bir kez daha mağdur eden bir süreç, insanların yol masrafları karşılanmaksızın bir ilden başka bir ile naklini doğuruyor, bu da diğer bir sıkıntı. Tek hâkime bırakılan, sorgu sulh hâkimine verilen sonsuz yetkiler var. Yani, âdeta bir devlet güvenlik mahkemesi gibi bir sulh hâkimi var karşımızda, dinlemeden her türlü önemli karara, kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin tamamına karar verecek bir sulh hâkimi var karşımızda ve bir dizi diğer değişiklikler. Yani, aslında yeterince tartışılmadan, insanlara özümsetilmeden, gerekçesi açıklanmadan topluma sürekli önerilen, toplumun önüne getirilen, Meclisin ortamına getirilen, tartışmaya getirilen bir süreçten bahsediyoruz. Yani, bizden önceki konuşmacılar dile getirdi, çoğunluğa dayalı, tartışılmadan, yeterince belki de tüketilmeden yasalar Meclisten geçiriliyor, AKP Hükümetinin çoğunluk sayısı, aslında parmak esasıyla çıkartılan yasama faaliyetinden bahsediyoruz. Yani, bu anlamıyla...

Başkan, dinlemeyecekseniz ben konuşmayayım.

BAŞKAN – Öür dilerim, dinliyorum.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Ben dağılıyorum, konuşacaksanız bekleyeyim.

BAŞKAN – Dinliyorum, Mizgin Hanım, buyurun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Yani, kısacası söyleyeceklerim böyle. Yani, biz yeterince her konuyu uzmanlarından dinleyerek, tartışarak, toplumu ikna ederek, bu işe mesai harcayan STK’ları bu işe davet etmeksizin yapmaya çalışıyoruz ama yanlış yapıyoruz. Yani, onlar bu konuda bizden daha çok mücadele ediyor, bizden daha çok mesai harcıyor. Dolayısıyla, onları dinlemek gerekir, onların fikirlerini almak gerekir. Toplumun tamamı bizden çok önemli şeyler bekliyor yani sadece “Adalet Komisyonu toplandı, değişiklikler yapıldı.” değil, gerçekten en başta toplumsal barışı yani Türkiye’de şu an ciddi bir kutuplaşma yaşıyoruz yani 15 Temmuz darbe girişiminden sonra, eksik bıraktığım bir husus, toplumun şu anda en çok kutuplaşma sorunu var. Toplumda herkesin herkese şüpheyle baktığı, her bir kurumun, her bir sivil alana baktığımızda, memurlara baktığımızda, hâkimlere baktığımızda, Emniyete baktığımızda birbirine şüpheyle bakan, hangi kesimden olduğunu sorgulayan, soru işaretleriyle dolu bir süreçten bahsediyoruz. Dolayısıyla da bu süreçlerin üstesinden ancak bence doğru tarz ve yöntemle

tartışarak başa çıkabiliriz diye düşünüyorum. Bu kadar değişikliği bir defada tamamlamak, hakkını vermek bence çok zor yani buna yeterince zaman ve mesai ayrılmalı, yeterince tartışılmalı, bu salonda bu işin uzmanları dinlenmeli, onların fikirleri alınmalı. İstismar noktasındaki değişiklik çok çok tehlikeli, bunun çok ayrıntılı bir şekilde ve diğer maddelerle birlikte tartışılması gerekir diye düşünüyorum. Bu çalışmanın alt komisyona sevk edilerek, yeterli zaman ayrılarak, sonuçlandırılmasını talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Mizgin Hanım.

Bu konuda önerdiğiniz bir NGO, bir sivil toplum kuruluşu varsa alt komisyonda üyeniz paylaşır ve alt komisyon başkanı o konuda karar verebilir.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Tamam, listemizi sunabiliriz size.

BAŞKAN – Tabii, tabii, oldu, peki.

Buyurun Mehmetciğim.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, sevgili katılımcılar; ben de ülkemizde yaşanan, demokrasimiz açısından çok önemli bir kırılma noktası olan 15 Temmuzla ilgili görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Evet, aslında çok konuşuldu, çok söylendi, 15 Temmuz gerçekten demokrasimiz için kara bir gün, kara bir gece. Şimdi, bunu hep birlikte söylüyoruz, herkes söylüyor 15 Temmuzun kara bir gün olduğunu, kara bir gece olduğunu ve buradan çıkışın da ortak bir iradeyle gerçekleştiğini, gerek Mecliste gerek Meclisin dışında, sokaklarda, meydanlarda, ortak iradeyle demokrasiye sahip çıkıldığını, cumhuriyete sahip çıkıldığını, parlamenter sisteme sahip çıkıldığını söylüyoruz ve doğru söylüyoruz, böyle oldu çünkü daha önceki konuşmacı arkadaşlarımızın söylediği gibi darbe girişimi bir partiye, bir kişiye karşı yapılmadı. O gün insanlar da gerek Meclise gerek alanlara bir kişiyi korumak, bir partiyi korumak için çıkmadı. Elbette Hükûmet olması dolayısıyla, Cumhurbaşkanı olması dolayısıyla işin muhatabı gibi görülebilir ama insanlar bu ülkedeki demokrasiye, cumhuriyete, cumhuriyet değerlerine, Atatürk ilkelerine, Atatürk'e sahip çıkma anlayışla hareket etti. 15 Temmuzla geldi. Bir daha 15 Temmuzlar yaşanmasın. Peki, nasıl yaşamayacağız 15 Temmuzları? Bizi 15 Temmuzlara getiren şartları, koşulları, eksiklikleri, hataları oturup samimi olarak değerlendireceğiz, öz eleştiri vereceksek vereceğiz. Yani bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı af diledi milletinden. Niye af diledi? Demek ki yanlışlıklar var, demek ki eksiklikler var, demek ki o süreç gelene kadar yanlış yaptıklarını, yapıldığını kabul ediyor. Peki, kabul etmek yetiyor mu? Yetmiyor. Bundan sonra o yanlışları yapmaması gerek, yapılmaması gerekiyor. O nedir? İşte, ortak iradenin ülke yönetimine hâkim olması, ortak aklın hâkim olması. 15 Temmuz kara bir gün ama 16 Temmuzda Türkiye'de aslında insanlar umutlandı, o ortak akılla, ortak iradeyle mesele cumhuriyet, demokrasi, Parlamento olunca siyasi görüş farklılıklarının bir tarafa bırakılıp bir araya gelmesi ülkede bir umut yarattı. Ama giderek o umut şimdi yerini umutsuzluğa, karamsarlığa, yarın ne olacak endişesinin yoğunlaşmasına yol açıyor. Neden? 15 Temmuzdan önceki yönetim anlayışının; tek başına, ben bilirim, bir kişinin iradesi anlayışının giderek ülkeye hâkim olma veya hâkim etme çabasından kaynaklanıyor.

Değerli arkadaşlar, Sevgili Başkanım, sayın üyeler, Sevgili Bakanım; gerçekten 15 Temmuz akşamında gördük ki biz bu ülkede aynı gemide giden insanlarız; bu gemi batarsa kaptan köşküdeki de batır, makine dairesinde kömür atan işçi de batır. Bu anlayışla ortak akıl, ortak iradeyi ortaya koymamız gerekir, samimi olarak koymamız gerekir. Cumhuriyet değerleri, demokrasi, parlamenter sistem, Atatürk, bunlar sadece laf olsun diye veya ihtiyaç duyulduğunda kullanılıp o tehlike atlattığında bir tarafa konulacak değerler olmamalı çünkü değil. Bu ülkenin ortak akılı bunlar eğer ortak akıl arıyorsa

Sevgili Başkanım. Yani belki uzatmış gibi olacağım ama şunu da söylemek durumundayım: Aslında herkes bu ortak aklın farkında. O darbe girişimini yapanlar ve ülkeye o kara geceyi yaşatanlar, okunan bildiride demokrasiden, cumhuriyetten, Atatürk'ten -hiçbir eksik falan yok değil mi- parlamenter sistemden, barıştan, kardeşlikten söz ediyor, darbe girişiminde bulunanlar. Hükümet de darbenin ertesi günü aslında hiç de görmediğimiz bir manzara sergiliyor. Örneğin AKP genel merkezine boydan boya Atatürk'ün fotoğrafını indiriyor. Neden? Çünkü biliniyor ki Atatürk bu ülkenin ortak değeri, ortak aklı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Her zaman indiriliyor, her bayramda asılıyor.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Yok, yok, dışarıda yok.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Her zaman öyle.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Her zaman var.

BAŞKAN – Her zaman varmış ya.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Yahu, dışarıda yok, Ali Bey yani bunu biliyoruz, hepimiz biliyoruz.

Şunu söylemek istiyorum: Demokrasiden ve cumhuriyetten bolca söz edilmeye başlandı. Şimdi Sevgili Başkanım, böyle bir polemige girmek istemiyorum, “iki ayyaş” laflarını bu ülke duydu, duydu yani. Evet, yani aslında farkında herkes demokrasinin, parlamenter sistemin, cumhuriyet değerlerinin, Atatürk'ün bu ülkenin ortak aklı olduğunun. Ama ihtiyaç duyulduğunda kullanalım, ihtiyaç bittiğinde bir tarafa koyup yine cumhuriyet değerlerini ayaklar altına almaya da devam edelim. 15 Temmuz akşamı için övündüğümüz, bütün partilerin bir araya gelerek, silahların gölgesinde, kurşunların altında demokrasiyi savunuyor diye övdüğümüz, adını bir defa daha “gazi” koyduğumuz Parlamentoyu da devre dışı bırakmak için bütün çabalar sarf ediliyor, bütün çabalar. O nedenle 15 Temmuzun samimiyetle değerlendirilmesi, bir daha yaşanmaması için de gerçekten ortak aklın, ortak iradenin bu ülkenin yönetiminde hâkim olması gerekir.

Yasayla ilgili, tekrar etmek istemiyorum, 13 tane yasayı ilgilendiren, 13 yasa içinde değişiklik yapan bir tasarıyla karşı karşıyayız. Her bir madde değişikliğini getirdiği yasayla ilgili diğer maddeleri etkileyebilir, ilgilendirebilir ki ilgilendirir, ayrı ayrı ele alınıp çok ciddi bir şekilde tartışılması gereken bir tasarıyla karşı karşıyayız. Aceleyle iş yapıyoruz Sayın Başkanım. Milletvekili olarak Adalet Komisyonunda bulunmak gerçekten benim için bir ayrıcalıktı, bir onurdu, bir keyifti ama buradaki çalışmalarda bu keyfi yaşayamıyoruz. Bir aceleyle yasa geliyor, bir aceleyle yasa çıkıyor. Yine örnek vereceğim: Bu Kişisel Verileri Koruma Kanunu'yla ilgili acele etmeyelim, yapmayalım, etmeyelim, tartışalım. Bakın, Avrupa Birliğinden bu konuyla ilgili yeni ölçütler geliyor, yeni değerlendirmeler geliyor. Buradaki hâkim görüş “Aman Avrupa Birliğinden geleceği şu süre zarfında hemen çıkaralım.” Çıkardık, daha yasa yürürlüğe girmeden, biz kişisel verileri korumayla ilgili kurulu oluşturmadan Avrupa Birliğinden “Bu yasayı değiştirin.” diye talep geliyor. Bu duruma düşmeyelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Bakanın sıra düzeni olmaksızın iç hukukumuza göre söz hakkı var.

Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, partimizdeki Atatürk posteriyile ilgili Mehmet Bey bir değerlendirmede bulundu. AK PARTİ'nin genel merkezinde yapılan bütün toplantılarda Atatürk'ün posterisi mutlaka vardı. Bizim bütün çalışmalarımızda yani belki dikkatinden kaçmıştır ama eminim, bakarsa her toplantıda Atatürk'ün resminin bizim...

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Ben o büyük şeyden bahsediyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, o yüzden, bizim Atatürk’le ilgili sürekli teste tabi tutulmamız doğru bir şey değil. Bizim Atatürk’e bakışımız ortada, çok nettir.

İkincisi de Sayın Mizgin Irgat, demin konuşmasında bir isim vermişti “Semih Elitaş” diye; Manisa Cezaevinde işkence gördüğüne dair bir şey var. Bunun üzerine ben konuyu bir tahkik ettirdim.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Evet, önerge de sunduk Bakanım, bu konuda size.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tamam, biz bu konuda açıklama yapmışız, Manisa Cumhuriyet Başsavcılığı açıklama yapmış. Olay şöyle: Manisa F tipi Cezaevinde PKK’dan hükümlü. 18/10/2016 tarihinde koğuştaki arama yapılıyor, rutin aramalar. Bu arama yapılması sırasında “Burası adli koğuştaki değil, burada arama yapamazsınız.” diyorlar ve aramaya engel olmak isteniyor ve arattırmak istemiyorlar kendilerini. Ve burada arama yapılıyor. Bunun üzerine şikâyetle bulunuyor. Konu sağlık raporuna da geçiyor ve Sağlık Bakanlığı Manisa Devlet Hastanesi Adli Rapor Formu var. Aynı gün burada adli rapor alınıyor. Raporda da aynen diyor ki: “Sağ baldır lateralde ağrısı olduğunu söylüyor. Darp, cebir izi yok. Çekilen grafiler ve yapılan acil uzman doktoru konsültasyonu sonucunda patoloji saptanmadı.” Ve raporda da herhangi bir darp ve cebir izi olmadığı ortaya çıkıyor. Yani burada “Biz arandık.” diye öyle bir şikâyet de bulunuyor. Tabii, cezaevlerinde bir arama yapıldığında, oradaki “Ben arattırmam.” dediğinde orası onun talebi üzerine aramaktan vazgeçilmiyor, arama işlemi yapılıyor çünkü yasal bir gereklilik duyuluyor, yasal yetkilere göre burada arama yapılıyor. Herhangi bir işkence, kötü muamele söz konusu değil. Konu tahkik edilmiş, kamuoyuyla da paylaşılmış.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Yılmaz Bey, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tasarı 50 madde civarında. 13 ayrı kanunda değişiklik içeren önemli bir tasarıyı görüşmeye başladık. Tabii, tasarinın en önemli maddelerinden bir tanesi de çocuk istismarıyla ilgili, çocukların cinsel istismarıyla ilgili Türk Ceza Kanunu’ndaki 103’üncü maddede yapılan değişiklikler. Anayasa Mahkemesinin 103’ün bazı fıkralarını iptal etmesi nedeniyle Meclise verilen süre içerisinde bu düzenlemelerin, değişikliklerin yapılması gerekiyor.

Tabii, çocukların cinsel istismarıyla ilgili konu Meclisimizin de gündemine gelmişti. Bu konuda 4 siyasi partinin önergeleriyle kurulan, başta cinsel istismar olmak üzere, çocukların her türlü istismarına ilişkin olayların araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan araştırma komisyonu 21 Nisanda çalışmalarına başlamıştı. Üç artı bir, dört aylık süreyi tamamlayarak Meclisin tatile geldiği dönemde de rapor yazım çalışmalarını tamamladı. Altı aylık bir süre içerisinde çocuk istismarının araştırılmasıyla ilgili çalışmaları yaptık ve ben o Komisyonun da Başkanı olarak görev yaptım. Bizim Komisyonumuzda üye olan Nurhayat Hanım da yine Adalet Komisyonunun üyesi, o Komisyonda da birlikte çalıştık ve gerçekten iktidarıyla, muhalefetiyle arkadaşlarımızın görüşleri oldu, uzman görüşlerini dinledik. Özellikle 103’üncü maddenin nasıl şekillenmesi gerektiği yönünde ceza hukukçularını dinledik ve Yargıtayın bu suçlara bakan ceza dairesinin başkanını, çocuk hâkimlerini ve diğer sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini dinlemiştik. Rapor taslağımız, muhalefet görüşleri de eklendi ve Meclis Başkanlığına sunum aşamasına geldi. Raporumuzda somut öneriler var özellikle 103’le ilgili. Ayrıca çocuk istismarının diğer ceza muhakemesi boyutunda da Ceza Muhakemesi Kanunu’nda da yapılması gereken değişiklikler var, bunlarla ilgili de önerilerimiz var.

Burada alt komisyon çalışmalarına eğer gidilecekse, alt komisyonda özellikle çocuk istismarının araştırılmasıyla ilgili raporda Türk Ceza Kanunu’nun 103’üncü maddesinde önerdiğimiz hususların

dikkate alınması noktasında çalışma yapılması ve bunda da büyük yarar olacağı düşüncesindeyim. Çünkü çocukların üstün yararı önemli, çocukların korunması önemli. Hepimizi üzen olaylar gerçekten ve bu olayların ortadan kaldırılması noktasında da üzerimizde ağır bir sorumluluk var. Titiz bir çalışma sergileyen Komisyonumuzun bu noktadaki düşüncelerini komisyon dikkate alırsa faydalı olur kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, çok sağ ol.

Yine, Parlamento hukuku açılımı noktasında sizlerle bir husus paylaşmak istiyorum: Anayasa'mızın 98'inci maddesi Parlamentonun bilgi edinme vasıtalarını tanzim ediyor. Meclis araştırması kurumunun temel işlevlerinden birisi de yasama organının ileride yapacağı düzenlemeleri öngörerek, ışık tutmak, örnek normlar, taslaklar üretmek. Bu bakımdan iyi bir değinme oldu Anayasa'nın 98'inci maddesine.

Teşekkür ediyorum.

Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarımız ve çok saygıdeğer misafirler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz darbe girişiminden sonraki, herkesin söylediği gibi, ilk toplantımız. İnşallah Mehmet Âkif'in dediği gibi millete bir İstiklal Marşı daha yazdırılmayacağı gibi, bir 15 Temmuz'u bir daha yaşamayız. Gerçekten o gecenin tamamında, sabaha kadar Ankara'nın sokaklarında olan, helikopterden atılan uçaksavarla yanındaki insanlar şehit edilen, bombayla öldürülen bir insan olarak nasıl bir felaketle karşı karşıya kaldığımızı kelimelerin ve cümlelerin ifade edebileceğini düşünemiyorum. Tabii, bu insanlar çok acı bir durum ki kendilerine “dindar insan” diyen kişiler ve onların öncülüğünde yapılan büyük felaket. İnsan aklının kendisinden alınıp neredeyse köleleştirildiği bir durumda ne büyük felaketleri yapabileceği, diplomaların insan aklını her zaman bağımsızlaştırmadığının da çok somut bir örneği. Türkiye'nin ve dünyanın en iyi okullarında, eğitim müesseselerinde yetişmiş, diplomalar almış, doktoralar almış, profesörlük payelerine gelmiş, generallik, valilik, hâkim savcılık yapmış insanların kendi vatanına, kendi milletine, kendi ülkesine nasıl ihanet yapabildiğini gördük, yaşadık.

Az önce söylendi, tabii, onu öyle algılamak doğru değil, “15 Temmuz Allah'ın lütfu” gibi asla kabul edilemez. 15 Temmuzun sonucu bu terör örgütüyle her şeyiyle yüzleşmemiz ve bu örgütü bu milletin ve bu devletin bütün kademelerinden temizlememiz açısından sonucu itibarıyla bizim için bir imkândır. Aksi hâlde, “Yargıtaydaki Yargıtay üyesinin, Anayasa Mahkemesi üyesinin, şu kadar hâkimin terör örgütü üyeliği nedeniyle atılması gerekir.” dediğimizde dünyada hiçbir akıl sahibi bunu kabul edemezdi. Ama yaşadığımız süreç gösterdi ki insanlar unvanları ve sıfatlarının dışında farklı şekillerde yer alabiliyorlar.

İnşallah, bu süreci hızlı bir şekilde atlatırız. Evet, tutuklamalar oldu, yargılamalar oldu. Bir büyük felaket yaşandığı zaman o felaketin bir an önce durdurulması için zecrî tedbirler almak zorunludur. Berlin'de 6 kişinin öldüğü bir terör saldırısı sonucu bölgesel olağanüstü hâl ilan edildi. Biz geçenlerde Serap Yaşar Hanımefendi'yle beraber ve Meclis Başkanımızla beraber gittiğimizde bugün Paris'te olağanüstü hâl devam ediyor. Avrupa'nın birçok ülkesinde de benzer tedbirler devam ediyor. Onların yaşadığı belki bizim yaşadığımızın yüzde 1'i, 2'si, 5'i mertebesinde bir olay. Onlar bunu yaşadığı hâlde daha ileri tedbirler alırken bizim tedbir almamamızı veya aldığımız tedbirlere çok eleştirel yaklaşmamızı doğrusu mantıklı bulmuyorum. Tedbirde bir hata varsa o da her zaman gözden geçirilen bir kavram.

Ben bu kanun tasarısını okudum bütün arkadaşlarımız gibi. Çok büyük bir yargılama yapacağız. Bu yargılamayı yaparken mümkün olduğu kadar hızlı, seri, doğru ve adil bir yargılama yapmamız lazım.

Adil yargılama yapmamız için de gerektiği zaman usul kurallarında bir kısım değişiklikler yapmamız zorunlu. Burada davanın nakli değil, mesela az önce söylenen, duruşmanın bir başka yerde görülmesi. Şimdi geçmişte birçok davada avukatlık yaptık. Yüzlerce sanığın olduğu bir yerde normal duruşma salonları bunu karşılamıyor. O kadar çok sayıda sanığın nakli, getirilmesi, götürülmesi büyük problem. O zaman bugün Sincan Cezaevinde çok büyük bir kampüsün içinde duruşma salonu yapıp güvenlik tedbirlerini çok daha hızlı alıp seri bir yargılama yapması açısından son derece doğru, mantıklı bir fikir.

Sayın Bakanım, benim burada şahsi olarak bir önerim: Burada iki önemli suç var; birinci suç Türk Ceza Kanunu 309 anayasal düzene karşı suç, 311 Meclise karşı, 312 Hükûmete karşı darbe suçları, ana suç bu, bu suça bağlı öldürme vesair var. Diğer suç, Türk Ceza Kanunu 314 silahlı terör örgütü yöneticiliği, kuruculuğu, üyeliği. Ana suçu her şeyi ortada. Yargılamasını hızlı bir şekilde diğer suçtan ayırarak yapmanın ve seri bir şekilde yapmanın kamuoyunun ve toplumun bizden beklediği bir husus, bir beklenti olarak görüyorum. Darbe suçunun kim üyesidir, kim yöneticisidir, hangi kademede yöneticisidir, terör örgütü üyesi midir, üye olmamakla birlikte yardım eden midir, hiyerarşik yapıya dâhil olmakla birlikte yardım edenler gerçekten bunlar binlerce belki klasörleri, dijital verileri vesaireleri inceleyerek ortaya çıkacak bir konu. Çok yoğun şekilde hâkim, savcının tutuklandığı, polis, adli kolluğun tutuklandığı bir ortamda bunlar süreç alacak. İkiye ayrılırsa millete de bize de bütün topluma da devlete de çok daha faydalı bir hayırlı iş yapmış oluruz diye düşünüyorum. Bu getireceğimiz usul kurallarındaki değişiklik de bu süreci daha hızlandırır ve biz de milletin beklediğini gerçekleştirmiş oluruz.

Bu meşum darbe girişiminin birinci hedefinin Türk vatani olduğunu kabul etmemiz gerekir. Çünkü bu bir darbeden çok işgal hareketiydi. Hiçbir darbede doğrudan halka kurşun sıkılmadı; hepsinde belki felaketler yaşadık, idamlar oldu ama bu darbede hiçbir gözaltı olmadan doğrudan insanlar öldürüldü. Kimse yöneteceği bir ülkeyi -belki- halkını öldürmez. Dolayısıyla bu bir darbe değil, bu bir işgal hareketiydi. Birincisi Türk vatani ve devleti, ikincisi de doğrudan Sayın Cumhurbaşkanımızın şahsiydi bana göre, diğerleri de üçüncüsü, dördüncüsüdür.

Bunu böyle okuduğumuzda ve bunun arkasındaki güçleri gördüğümüzde inşallah hep beraber bu süreci atlatacağız. O gece çok kahramanlık yapanlar oldu; aziz milletimiz bunun başında, Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız, siyasi partilerimiz, vekillerimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve teşekkür etmemiz gereken kuruluşların başı da cumhuriyet savcılarımız. O gece saat on bir gibiydi ben Ankara Başsavcımızla görüştüğümde. 23.00-23.30 gibi gözaltı kararlarını verdiler ve başladılar. Türkiye'deki bütün başsavcılarımız gözaltı kararı verdi. Üzerine kurşun yağarken gözaltı kararı vermek bir cesaret işidir. Bu arkadaşlarımızı da ayrıca tebrik ediyoruz, teşekkür ediyoruz. İnşallah, bu felaketi bir kez daha yaşamayız diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali Bey.

Ali Bey, o gece sahadaydı ve eli tabancalıydı -kendisi tabii, tevazu eseri ifade etmiyorlar- tehlikeyle burun burunaydı. Tabii, Parlamentoda bu Komisyonda o niteliği taşıyan fazlasıyla arkadaşımız var, başta Bakanımız olmak üzere, diğerlerini telaffuz etmek istemiyorum.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sayın Başkan, ben kısa bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Evet, Mizgin Hanım, vereceğim ama sıra düzeni içerisinde başka birisinin sözü...

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Hayır, ben başka bir şey... Sayın Bakanımızın söylediği şeyle ilgili kısa bir...

BAŞKAN – BAŞKAN – O mukabeleyi yapalım tamam.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Sadece bana gelen bilgi notunu aktarmak istiyorum.

BAŞKAN – Karşı diyalektik diyorsunuz, bunun adı o.

Evet, buyurun.

MİZGİN IRGAT (Bitlis) – Şiddete başvuru yapılırken bu husus da söylenmiş zaten. Yani cezaevi müdürü oradaki gardiyanlara direkt “İz bırakmayacak şekilde müdahale edip işkence edin.” demiş. Yani bu bilerek yapılan bir şey. Yani bu hususu ihbar kabul edip gerekli soruşturmayı başlatmanızı biz talep ediyoruz. Yani orada açıkça oradakilerin şahitliğinde “İz bırakmayacak şekilde yapılacaksınız.” denmiş ve dolayısıyla da rapora zaten sadece ağır şeklinde yansımış ama bu net bir şey. Yani iz bırakmayacak şekilde yapılmış Bakanım, genelde zaten böyle oluyor. O yüzden yani sizin orada bir heyetle kesinlikle bir inceleme yapmanız gerekiyor. Başka cezaevlerinde de var başvurular, bu bana gelen -benim avukatlık sürecimi bilen biri olduğu için- ama diğerlerini de toparlayıp Bakanlığınıza sunabiliriz, bizim önergelerimiz var. Ama bu durum böyle yani burada “İzsiz yapın.” şeklinde cezaevi müdürünün uyarısı var ve bu çok önemli bir husus. Sizin dikkatinizi çekmek istedim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Parlamento hukukunda başkanlarımız, başkan vekillerimiz ve Komisyon başkanlarımız dâhil, ihlal içinde oldukları bir Parlamento ilkesini ortaya koymak isterim. Soru, yine, Anayasa’nın 98’inci maddesine göre önemli bir denetim aracıdır. Komisyonlardaki ve Genel Kuruldaki tasarı ve teklif müzakerelerindeki soru bir denetim sorusu değil, norm şöyle olmalıdır, böyle olmalıdır sorusudur. Maalesef Parlamento bunu göz ardı etti. Bir ara Başbakanın da oturduğu, Recep Tayyip Bey’in de bizzat Bakanlar Kurulunun başında oturduğu bir oturumda -Mehmet Ali Şahin Meclis Başkanıydı- ısrarla vurguladım. Ama rasyonellik bunu gerektirir. Tabii, milletvekilinin temel görevlerinden birisi de denetim hakkı. Bunların önemli araçlarından biri soru ama komisyonlardaki ve Genel Kuruldaki yasama görüşmelerindeki soru “Amasya’daki şu yol ne oldu? Şu okul ne oldu?” sorusu değil. Ben Meclis Başkanı olsaydım bunu önlemek için gereken tavırlarda bulunurdum ama kendi hukukuna riayet etmeyen yapılarda ister istemez irrasyonel adalar üretebiliyor.

Buyurun Adnancığım.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhuriyetin 93’üncü yılını kutluyoruz ve hâlâ cumhuriyete ait kimi kavramlar üzerinden birbirimizi suçlamaya çalışıyoruz, değerlendirmeye çalışıyoruz, bunu anlamakta zorluk çektiğimi ifade ediyorum. Yani AK PARTİ genel merkez yönetimi o afiş o gece hazırladı ve astığını mı kastediyorsunuz?

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Öyle oldu, onun için söylüyorum.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Ya, o gece tüm telaş içinde oturdular, bir afiş hazırladılar ve onu astılar.

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Adnan Bey, 15’inde yoktu, 16’sında vardı yani. Ben onu söylüyorum.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Yani onu anlamakta zorluk çektiğimi ifade ediyorum, onu ifade edeyim, bir bu.

İkincisi: 15 Temmuz darbe girişimini tartışırken aslında FETÖ’nün ne olduğunu, nasıl geliştiğini, kimler tarafından desteklendiğini netleştirmekte büyük yarar var. Bu iki nedenle önemli. Birincisi, siyasilerin kendi aralarında “Sen destekledin, öbürü destekledi, öteki destekledi.” türü doğru olmayan tartışmanın bitirilmesi açısından önemli ve asıl önemli nedeni geleceği bir ışık tutması, gelecekte bu tür yapıların bu ülkeye zarar vermemesi için ne tür, hangi noktalara dikkat edilmesi gerektiğinin

ortaya çıkarılması açısından önemli. Bana göre, ben az çok bu yapıyı bilen... Bildiğimi varsayıyorum ve hayatımın hiçbir döneminde bu yapıyla tek bir kare pozu olmamış, resmi olmamış birisi olarak konuşuyorum. Hatta 1989 yılında yazdığım bir yazıdan dolayı bunlar tarafından mahkemeye verilmiş birisi olarak konuşuyorum. Yazdığım yazı da sadece şuydu: Bu din anlayışı bizim bildiğimiz, anamızdan, babamızdan gördüğümüz din anlayışı değil, burada başka bir şey var ve yıl 1989 Aralıkı.

FETÖ'nün kimler tarafından desteklendiğini, nasıl ortaya çıktığını merak edenlere ben üç temel nokta öneriyorum, buralara odaklanmakta yarar var diye düşünüyorum. Birincisi, belki bilenler vardır, Ruzi Nazar ismini ben söyleyeyim, merak edenler oraya bir baksınlar. Ruzi Nazar kimdir, bu ülkede ne tür işler yapmıştır, onu araştırmakta fayda var. Türkiye'de en uzun süre kalan CIA ajanıdır ve benim ulaştığım, bildiğim kaynaklarda o örgütle ilk ilişki kuran isimlerden birisidir. Yakın zamanda vefat ettiğini biliyorum.

Diğer bir temel nokta; 12 Eylül darbesidir. 12 Eylül darbesini biz genellikle mağduriyetler üzerinden konuştuk. Aslında bu 12 Eylül darbesinin arka planını anlamamız için de bir şal vazifesi gördü. Şu kadar insan idam edildi, bu kadar insan yargılandı gibi, bunları konuşmak gerekir fakat asıl arkasını hatırlamakta da büyük fayda var diye düşünüyorum. O günkü bölgemizin atmosferini hatırlarsanız İran'da devrim olmuş, Suriye'de, Irak'ta, Mısır'da Baas denklemine kimi darbeler olmuş, Türkiye'de bir darbe söz konusu, karışık bir coğrafya ve dönemin Millî Güvenlik Kurulu toplantılarının birinde bu karmaşayı açmak için bir öneride bulunuyor: Birincisi; Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda askerin tahkim edildiği bir strateji, ikincisi ise ılımlı İslam dediğimiz bir proje. Bu iki projenin hayata geçirilmesi için iki örgüte ihtiyaç vardı, birincisi doğu ve güneydoğuda askerin varlığının kalıcılaştırılması için PKK terör örgütüne ihtiyaç vardı, ılımlı İslam projesi için de FETÖ'ye ihtiyaç vardı. Zaten kurulmuş olan ilişkiler yani 1970'li yıllardan itibaren kurulmuş olan ilişkiler sonucu 12 Eylül bu iki örgütün önünü açtı. PKK'ya Suriye'de ve Lübnan'da kendine alan açma, gelişme imkânı tanıdı, FETÖ'ye de eğitim ve bürokraside yani toplumun kılcak damarları olan bu iki alana yerleşme imkânı tanıdı. Bu örgütlerin temel özelliğine bakarsanız, ikisi...

BAŞKAN – Adnancığım, bugünkü müzakeremizin mahsus bir amacı var.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Kısa bir şey Sayın Başkanım. Siz “Kayda geçsin.” dediğiniz için söylüyorum Başkanım.

BAŞKAN – Yani analize girmekse... Yoksa herkes analiz yapar.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Bu iki örgütün temel özelliği şudur: Kendi karşıtlarının tümünü yok eden, onlar üzerinden bir mücadeleye giren örgütlerdir.

Diğer bir nokta, 28 Şubat darbesidir. 28 Şubat darbesini az çok hatırlarsanız, 28 Şubat darbesi FETÖ dışındaki tüm, kimilerinin İslamcı, kimilerinin muhafazakâr diye tanımladığı çevreleri hedef alan bir darbe girişimiydi ve müdahale edilmeyen tek yapı FETÖ'ydü. Çoğunuzu okula gönderecekseniz FETÖ'nün okuluna yönlendirildiniz, çocuğunuzu yurda götürecekseniz oraya yönlendirildiniz. Ben bunun da bilinçli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda baktığımızda, FETÖ küresel güçlerin kontrolünde olan bir terör örgütüdür.

15 Temmuz gecesi yaşananları da hatırlarsak bunu teyit etmektedir. Bu ülkede darbeler oldu ama hiçbir zaman Meclis bombalanmadı, hiçbir zaman sivil halkın üzerine ateş edilmedi. Bu iki özellik darbe girişiminden ziyade ülkeyi işgal etmeye yönelik bir girişim olduğunu ben değerlendiriyorum. Buna ek olarak da o gece kimi ABD kaynaklarında “Ordu, İslamcılara karşı darbe yaptı.” ve halkın sokağa çıkması üzerine de “İslamcılar Kemalist orduya karşı direniyor.” türü açıklamalar aslında bir iç savaş havasını estirmeye yönelikti fakat bu oyunu siyasi partilerimiz birlikte bozdu. Sayın Bahçeli'nin

ilk açıklaması, CHP, AK PARTİ, MHP milletvekillerinin Meclise gelmesi, bir gün sonra dört partinin yaptığı ortak açıklama bence çok anlamlıydı, bu oyunu bozan bir özelliğe sahipti.

FETÖ, kısacası, cemaat gibi örgütlenmiş ve cemaat süsü verilmiş, küresel istihbarat örgütlerinin kullandığı bir organizasyondur. Bu süreçte olup bitenleri izliyoruz, hepimize kimi insanlar gidip geliyor.

Ben bu noktada da Aliya İzzetbegoviç'in iki sözünü kendime rehber edindim, kafamda sürekli bunları canlandırıyorum, sizinle de paylaşmak istiyorum. Birincisi, Aliya İzzetbegoviç o savaş atmosferinde diyor ki: "Bizim adaletten başka hiçbir borcumuz yok." Şu an yapılması gereken de bu, adaletin sağlanması lazım; intikam falan filan türü şeyler değil, adalet. Diğer bir lafı bence daha anlamlıdır: "Düşmanınıza benzediğiniz an kaybettiğiniz andır." diyor. Ben bunu heyetinizle paylaşmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Bunu baştan söyleseydin diğer tefsir cümlelerine hiç gerek yoktu yani.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) - Diğerlerine gerek kalmayacaktı, ikisini söyleseydim daha iyiymi yani.

BAŞKAN - Buyurun Cemal Bey.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) - Efendim, aslında ben bu konuda söz almayacaktım ama Komisyon üyelerinin lafına bakınca 15 Temmuzdan bahsetmeyene kız vermiyorlar gibi oldu. Ben de bir iki kelime edeyim.

Adnan Bey'in son iki cümlesine Cumhuriyet Halk Partisi olarak tüm hücrelerimizle katılıyoruz. Bir şeyi eklemek istiyorum ileride böyle şeylerin vuku bulmaması için: Parlamentoda bulunan bütün siyasilerin bu 15 Temmuzu düşünürken ellerini vicdanına koyup "Bunların bu kadar palazlanmasında benim ne kadar rolüm var?" diye düşünmesine gerçekten ihtiyacımız var.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, müzakere tamamlandı.

Maddelere geçilmesini oyluyorum, süreci alt komisyona veriyorum.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

V.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/775) alt komisyona sevk edilmesi

BAŞKAN - Bu aşamada, tasarının tomar hâlinde alt komisyona tevdiini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Alt komisyonda partileri temsil eden isimlerin tutanağa geçirilmesi zımında, yine sıra düzeni içerisinde, Celal Bey...

CELAL ADAN (İstanbul) - Kadir Koçdemir...

BAŞKAN - Mizgin Hanım, sizden...

MİZGİN IRGAT (Bitlis) - Ben katılacağım.

BAŞKAN - CHP'den...

Adalet Komisyonu

2 . 11 . 2016

T: 1

O: 1

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) - Ben ve Necati Bey katılacağız.

BAŞKAN - Arkadaşlar, AK PARTİ'den bana gelen isimler: Hakkı Köylü, Hakan Çavuşoğlu, Yılmaz Tunç, İbrahim Halil Yıldız ve Ali Özkaya.

Komisyonun raporu için ne kadar zaman verelim arkadaşlar? Ben çalışmanın pazartesi günü akşamına kadar tamamlanması diyorum ama salı gününü bekleriz.

Ben bu süreyi ve isimleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.06

